

Тәрбиелеу-білімберу процесінің циклограммасы
Білімберу ұйымы (шағын орталық)

Топ: Аралас топ

Балалардың жасы: 2.3.4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 30.09 – 04.10.2024ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	<i>Күй күмбірі – баланы қабылдау кезінде қазақтың күй өнерін бала бойына сіңіру.</i> Балалардың көңіл-күйін бақылау. дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени-гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	<i>«Өнегелі 15 минут» «Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы» әңгімелесу.</i> Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер	<i>Картотека № 3</i> <i>Дид ойын: «Суретші қай жерде қателесті?»</i> <i>Мақсаты: Балалар суреттегі сәйкессіздікті таба алады.</i>	<i>Картотека №4</i> <i>Дид ойын: «Экологиялық бағдаршам»</i> <i>Мақсаты: Балалар мақал-мәтел, тақпақтар, тиым сөздер арқылы табиғат туралы түсінеді.</i>	<i>Картотека № 7</i> <i>Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз»</i> <i>Мақсаты: балалар табиғатты рухани бағалау мәдениетін, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау дағдыларын түсінеді.</i>	<i>Картотека № 9</i> <i>Дид ойын: «Құстарға көмек береміз»</i> <i>Мақсаты: Балалар құстар туралы суреттермен жұмыс жасап, өз ойларын айта алады.</i>	<i>Картотека № 10</i> <i>Дид ойын: Бақша да ма, бау да ма?</i> <i>Мақсаты: Жемістер мен көкөністер туралы олардың айырмашылықтарын айта алады.</i>
<i>Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан</i>					
Таңертенгі жаттығу	<i>Қазан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген</i> <i>Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау</i>				
Таңғы ас	<i>Үнемді тұтыну - «Суды, тамақты, энергияны үнемді тұтыну»</i>				

	<i>Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.</i>				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	<i>«Балалар кітапханасы» жобасы аясында.</i>				
	<i>Жарқырап күнде ды, Айналаға нұр алды. Қайырлы күн! Біз көңілді баламыз! Қайырлы күн! Біз сүйкімді баламыз</i>	<i>Күлімдеген күн мейірімді! - Кіршіксіз ақ қар мейірімді! - Таза мөлдір су мейірімді! - Бәрімізді көтеріп тұрған жер мейірімді!</i>	<i>Күн нұрындай көңілім, Даламдай кең пейілім. Жүрегім толы мейірім, Бәріне ортақ шуағым, Қайырымды боламын.</i>	<i>Қайырлы таң балалар! Жарқырады қаламыз, Жайнай түсті даламыз, Қайырлы таң балалар! Аман Отан панамыз, Аман ата-анамыз, Қайырлы таң балалар</i>	<i>Қол ұстасып, пеніп, Тұра қалдық екеуміз. Өзіміз де дөңгелек Күнге ұқсайды із</i>
Білімберу ұйымының кестесі бойынша Ұйымдастырыған іс-әрекет.	<i>Экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында ұйғ.</i>				
	<i>Тілек шоғы. Балалар гүл арқылы бір-біріне тілек тілейді. Миға шабул. Жұмбақ жасыру. Жапырақты бояды, Атырапты бояды. Бояп-бояп барлығын Сап-сары зып қояды. (Күз) Дид ойын: “Күз белгісі неде?” Күзде жапырақтар... (сарғаяды) Күзде күн ... (суып, жаңбыр жауады)</i>	<i>Ой қозғау Бүркіт Жақыпов. «Күзде» Алма пісті, Алмұрт пісті, Алиа пісті, Жерге түсті. Қияр пісті, Қарбыз пісті, Қауын пісті, Қандай күшті! Жидектердің татып дәмін, Жемістердің жейміз бәрін. Сұрақ – жауап. Осы жемістер,</i>	<i>Тосын сәт. Аудио дыбыс. Күзгі орманнан хабарлама. Құрметті балалар! Мен орманшы атаймын. Күз келіп ормандағы барлық жануарлар қысқа дайындалып жатыр. Сол үшін аңдарға үлкен көмек керек боп тұр. Мен жалғыз өзім үлгере алмай жатырмын. Көмекке келесіңдер ме? Балалар Күзгі орманға</i>	<i>Тосын сәт. Қоян келеді. Қоян: Сәлематсыздар ма, балалар! Балалар қоянмен амандасады. Сәлематсыз ба қоян, көңілдісің зой? Қоян: Ия балалар бүгін менің туған күнім, маған қасқыр сыйлық берді. Сыйлығыңды бізге көрсетесің бе? Қасқыр саған не сыйлады екен?</i>	<i>Менің сүйікті бұрышым Ертегілер әлемі. Дид ойын: «Сыңарын тап» Балаларды топқа бөлу 1 топ – Бауырсақ ертегісінің кейіпкерлерін тауып ретімен қоя білу. 2 топ – шалқан ертегісінің кейіпкерлерін тауып ретімен қоя білу.</i>

<p>Күзде құстар... (жылы жаққа ұшада) Күзде түн... (ұзарады) Күн... (қысқарады) Күзде жеміс-жидек... (піседі) Күзде жазғы демалыс бітіп... (оқу басталады) Дид ойын: «Жапырақтың түсі қандай?» Шарты: Жапырақтар жинау. Балалар жинаған жапырақтарын ажыратады. (түсін, пішінін айтады) Қ.Шаңғытбаев «Күзгі жапырақтар» Алтын, сары, қызыл, көк, Алуан-алуан жапырақ, Күзгі бақта күлімдеп. Көз тартады жалбырап Өлең жолдарын қайталау арқылы</p>	<p>көкөністер қай мезгілде піседі? Сонымен өлеңде қай мезгіл туралы айтылған? Қызығушылықтарын ояту. Хатшы хат әкеледі. Ой қозғау Хат кімнен келді? Айгүл көмекке шақырыпты. Айгүлге немен барамыз? Сиқырлы таяқшаның көмегімен барайық. Сиқырлы сөз: Қәне, қәне, айтайық Айя бағына, барып қайтайық! Көзімізді ашайық. Айгүлге кездесу. Амандасады. Айгүл бау бақшадағы жеміс пен көкөністерді ажыраталмай жатыр екен. Көмектесеміз бе? Балаларға көкөністер мен жемістер туралы АҚТ</p>	<p>саяхатқа барамыз ба? Ендеше мына әнді айтып саяхатқа барайық Музыка. «Саңырауқұлақ тереміз» (Г. Абдрахманова) әніүйретіледі. Би: «Кел, билейік» (Б.Байқадамов, М.Әлімбаев). Орманға келу. Тиінге кездесу. Тиін ағаш басында өте көңілсіз. Тақпақ айту. Кәдірбек Құныпияұлы Ақ тиін-ау, ақ тиін! Сауысқаннан сақ тиін, Жылы ұяңда жат, тиін, Жаңғағыңды шақ, тиін. Тиін көңілденіп балаларға саңырауқұлақ жинап беруін өтінеді. Дид ойын: «Саңырауқұлақтар әлемі» Саңырауқұлақ</p>	<p>Қоян: Білмедім? Ендеше сыйлықты бірге ашып көрейік. Қоян: Ой балалар мына қораптың ішінде дым жоқ қой! Сонда мені қасқыр алдағаны ма? Қоян тоқта ренжіме қораптың ішінде хат жатыр. Хатты ашып көрейік. Қоян қасқыр саған тапсырмалар беріпті сол тапсырманы орындасаң сыйлығыңды табасың депті. Қоян: Қандай тапсырма? Қоян: Ооооой, балалар тапсырманы орындауға маған көмектесесіңдер ме? Балалар қоянға көмектесеміз бе? 1 тапсырма: Дид ойын: «Кім тапқыр?» Шарты: Жемістер топтау. -Алманың түсі, пішіні</p>	<p>3 топ – жеті лақ ертегісінің кейіпкерлерін тауып ретімен қоя білу. Денешынықтыру. Дид ойын: «Қимылын көрсет» Шарты: Педагог бір кейіпкерді атайды, бала соның қимылын салады. Әр түрлі бет перделер киіп әр ертегі кейіпкерлерінен қимылдар көрсету Тосын сәт Есік қағылып, почташы хат әкеледі. Хатты ашу. Ата мен әжеден Құрметті балалар бізге көмек керек. Біздің бауырсағымыз қашып кеткен. Енді оны қу түлкі жеп қоятын болды. Бауырсақты табуға көмектесулеріңді</p>
---	---	---	--	--

<p>жаттау. Ой дамыту. АҚТ тех. Күзгі орманға саяхат. Күз мезгілін бейне таспадан көрсету. Күзгі орманды тамашалау. Күзде табиғатта қандай өзгерістер болады? - Неліктен алтын, жомарт күз дейміз? - Күз мезгілінде бау- бақшада не піседі? Дид ойын: «Саябақтағы жемістер» Шарты: Үстелдің үстіндегі табақшадағы жемістер мен көкөністерді айырып жинау. Шығармашылық бұрыш Балаларды сары,қызыл, жасыл жапырақтар арқылы топқа бөлу. Жұмыс жасаудың әдіс тәсілдерін</p>	<p>технологиясынан көрсету, түсіндіру. Айгүлге көмек Дид ойын: «Көкөніспен жемістер» Шарты: Көкөніс пен жемісті сипаттауы бойынша тауып, себетке муляждарды жинайды. Денешынықтыру Сергіту сәті Алма баққа барамыз, (Бір орнында жүреді, қолдары белдерінде) Алма теріп аламыз, (Қолдарын жоғары созып, алманы жұлғандай қимыл жасайды). Ең үлкен алманы (құлаштарын сермеп, алманың үлкендігін көрсетеді). Анамызға сыйлаймыз. (алманы ұсынып жатқан қимылды жасайды) Менің сүйікті бұрышым Математика.</p>	<p>туралы түсіндіру. Дайын салынған саңырауқұлақтарды бояу. Тиінмен қоштасу. Балалар жолмен жүру. «Орман аңдары» 1. «Аю» Қолды белге қойып, (қорбандап) табанды нық басып жүру. 2. «Түлкі» Қолды жанға ұстап, (қуланып) бір сызықпен жүру. 3. «Көжсек» Қолды кеуденің алдында иіп, қос аяқпен секіру. 4. «Қасқыр» Баяу жүгіру, жылдам жүгіру. Кірпіге кездесу. Кірпі терісіне тығылып көңілсіз жатыр Қане тақпақ айтып берсек тиін секілді көңілденіп, басын шығаратын шығар. Тақпақ. Қадыр Мырза Әли Жатқан кезде</p>	<p>-Бананның түсі, пішін -Алманың тағы қандай түстері бар? -Алмұрттың түсі қандай? -Апельсин қандай? -Түстерімен топтастырып жинау. -Сары түтерді сары себетке -Жасыл түстерді жасыл себетке -Қызыл түстерді қызыл себетке жинаймыз 2 - тапсырма: Дид ойын: «Қай пішінге ұқсас?» Шарты: Жеке карточкаларда заттардың суреттері беріледі. Жанындағы бос төркөзге қай пішінге ұқсас екенін салып көрсетеді. Сергіту сәті: Ұзын құлақ, сұр қоян Естіп қалып сыбдырды Ойлы, қырлы</p>	<p>сұраймыз. Дид ойын: «Пішін мен түсін ата» Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілін көрсету, түсіндіру. Қағаз бетіне дайын бауырсақты жапсыру. Бауырсақ әнін айту. Менің атым бауырсақ, Мені қаймаққа иледі, Майға пісірді, Суытып қойды. Мен атадан қаиштым, Әжеден қаиштым, Қоянды көрдім, қасқырды көрдім, аюды көрдім бәрінен қаиштым, түлкіден де қаиштым. Ата-мен әжеге себетке салып беріп жіберу. Кішкентай әртістер. Сюжеттік рольдік ойын. Шалқан ертегісі.</p>
---	---	--	--	---

<p>көрсету түсіндіру.</p> <p>1-топ: Сары жапырақтар .</p> <p>Дид ойын: «Күзгі жапырақтар»</p> <p>Шарты: Күз мезгіліндегі жапырақтардың түсін атау</p> <p>Кептірілген жапырақты бояу арқылы ақ қағазға бастырып сурет салу.</p> <p>2-топ: Қызыл жапырақтар:</p> <p>Дид ойын: «Күзгі бақ жемістерін ата»</p> <p>Шарты: Жемістерден натюрморт жапсыру.</p> <p>Сергіту сәті.</p> <p>Тербеледі ағаштар, Алдымнан жел еседі. Кіп – кішкентай ағаштар Біп – биік боп өседі.</p> <p>Дид ойын:</p> <p>«Даналық ағашы »</p> <p>Шарты: Күз мезгілі туралы сұрақтарға</p>	<p>Балаларды дөңгелек, үшбұрыш пішіндер арқылы топқа бөлу.</p> <p>1-топ: Дөңгелек</p> <p>Дид ойын:</p> <p>«Төртіншісі артық»</p> <p>Лимон, мандарин, апельсин, қияр.</p> <p>Ананас, саңырауқұлақ, алма, алмұрт.</p> <p>Алмұрт, алма, сәбіз, киви.</p> <p>2-топ: Үшбұрыш</p> <p>Жемістермен көкөністерді пішіні бойынша топтау,</p> <p>2-вариант:</p> <p>жемістермен көкөністерді түсі бойынша топтау.</p> <p>Көңілді смайлктер беру.</p> <p>Сиқырлы сөз:</p> <p>Қәне, қәне айтайық, Бақшамызға қайтайық.</p> <p>Психологиялық жаттығу.</p> <p>Созыламыз, күн жасаймыз, достарымызға қарап күлімдейміз.</p>	<p>быртыып, Кірпіге сен көр тиіп. Тікірейтіп түрпісін Түрегелер үртіп. Кірпі басын шығарып балаларға алма жинауға көмек керек екенін айтады.</p> <p>Дид ойын: «Кірпіге көмек»</p> <p>Балаларды топқа бөлу.</p> <p>Қызыл алма Сары алма Жасыл алма</p> <p>1-топ: Кірпіге қызыл алма жапсыру</p> <p>2-топ: Кірпіге сары алма мүсіндеу</p> <p>3-топ: Қиылған суреттерден кірпіге жасыл алма құрастырып жинау.</p> <p>Кірпімен қоштасу.</p> <p>Сергіту сәті</p> <p>Шарты: көкөніс атын естісе отырады, жеміс атын естісе қолдарын жоғары көтереді.</p> <p>Аңдарға кездесу.</p> <p>Аудио дыбыс.</p>	<p>жерлермен Ытқып, ытқып жүзгірді. Қарап еді артына, Қиығын салып көзінің</p> <p>Келе жатқан томпаңдап, Көжегі екен өзінің.</p> <p>Қоршаған орта</p> <p>Мнемотехника күз мезгілі.</p> <p>Дид ойын: «Күз ерекшелігі»</p> <p>Шарты: суреттен күз ерекшеліктерін табу.</p> <p>Қоян қуанып рақмет айту.</p> <p>Балалар қасқар бізге қоянға сыйлық жасап беруді өтініпті. Қандай сыйлық жасаймыз?</p> <p>Қоян нені жақсы көреді?</p> <p>Дид ойын: «Қоянға сыйлық»</p>	<p>Ертегі кейіпкерлерінің бет пердесін кейіп ертегіні сомдау.</p> <p>Балаларды топқа бөлу.</p> <p>Дид ойын: «Бөлігін тап»</p> <p>Қиынды суреттерден шалқан ертегісіндегі кейіпкерлердің бөлігін тауып құрастыру.</p> <p>Музыка</p> <p>Тақырыбы: менің жанұям</p> <p>Музыка залында әже болып киінген музыка жетекшісі балаларды күтіп алады.</p> <p>Ортаға дөңгелек үстел үстіне бауырсақ қояды.</p> <p>Әже балалармен амандасады.</p> <p>Балалардан үйлерінде кімдер тұратынын сұрап, жауап беруге</p>
---	--	---	---	--

<p>жауап беру арқылы алмаларды себетке жинау. «Шапалақ әдісі» арқылы қорытындылау.</p> <p>Денешынықтыру Кіріспе бөлім. Амандасу. Сапқа тұру, әр түрлі бағыт-та жүру, педагогтың белгісі бойынша шашыраңқы жүгіру жай жүруге ауыса отырып, өз орындарына тұру.</p> <p>Негізгі бөлім. Жалпы даму жаттығулары. Таяқшамен -Аяқтары алыс қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу(3-4 қайталау.) Б.қ. - Аяқтары алыс қойылған, таяқша төменде қолдарымен</p>	<p>II. Ой дамыту Өлең оқу. «Жаңбыр» - Тырс! Тырс! Жаңбыр кеп жауады, Терезе қағады. - Тырс! Тырс! Жылғалар ағады, Сылдырап әуенге салады. - Балалар бұл тақпақта не туралы айтылды? - Жаңбыр туралы. Дид ойын: «Жаңбыр қайдан жауып тұр?» Шарты: Балалар жаңбырдың бұлттан жауатынын көрсетеді. Жұмыс жасаудың әдіс-тәсілдерін көрсету, түсіндіру.. -Сонымен жаңбырдың, судың түсі қандай болады? - Тамшының пішіні қандай? Саусақ арқылы тамшы суретін қағаз бетіне түсіру. Балалар кірпі бізден көмек</p>	<p>Табиғаттың дауысы Түлкіге кездесу. Құрметті балалар біздің аңдарға Арыстан тапсырма беріпті соған көмек керек. Балалар көмектесеміз бе? Орманда үлкен жарыс болып, аң патшасы арыстан аңдарға бұйрық берді. 1-тапсырма: Дид ойын: «Оң, сол» Алма ағашының оң жағына кірпі, сол жағына түлкі тұрсын депті. Оң жақ және сол жақты білмей тұрмыз. 2-тапсырма: Дид ойын: «Алма жинау» Арыстан алма ағашында тұрған алманы жинап әкелуге, керік пен қоянды жұмсады. Қайсысы алманы тез жинайды</p>	<p>Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Қиылған үлкен-кіші сәбіздерді ретімен жапсыру. 2-топ: Үлкен-кіші сәбіздерді бояу. 3-топ: Үлкен-кіші сәбіз мүсіндеу. 4-топ: Қоянға достарын құрастыру. Шапалақ әдәсі. Қоянның қуануы. Қоянмен бірге жаттығу жасаймыз ба? 1. Қолды жоғары көтеру. 2. оңға иілу. Б.қ. келу. 4. солға иілу. Б.қ. келу. Б.қ.: негізгі тұрыс, қол төменде. 1. Қолды алға созып отыру. 2. Тұру. 3. Б.қ. келу. 3. Аяқ бұлшықеттеріне арналған жаттығулар: 1. Алға қос аяқпен</p>	<p>мүмкіндік жасау, анам, әкем деген сөздерді айтқызып, әже, ата сөздерін айтуға жетелейді. Балалар мен бәріңнің әжелеріңмін қазір ән айтып беремін, сендер ол әннің кім туралы екенін айтасыңдар. Музыка тыңдау: «Бауырсақ» (музыкасын жазған Ә. Бейсеуов, сөзін жазған Н. Арынова) - Сендердің ауылда әжелерің бар ма, келіп тұра ма? - Әжелеріңді жақсы көресіңдер ме? Дауыс жаттығулары: «Әлди-әлди», «Көңілді алақандар мен балақандар» жаттығулары. Дауыссыз дыбыстарды анық айтуға үйрету. Әже балаларға жаңа ән ала келген</p>
--	---	--	--	---

<p>ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау (3-4) Б.қ. - Аяқтары алашақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Отырып, тұру. Б:Қ - Таяқшаны айналып секіру және жүру. (10 сек) Б.қ. келу. Тыныс алу жаттығуы Араның дыбысын салу. -3-3-3 Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау. 1.Түзу жолмен жүру Ені – 25см, ұзындығы – 2,5 метр түзу жолмен жүру. Ойын жаттығуы: «Соқпақпен жүріп өт». Әр қатарға қарама-қарсы таяқшаларды пайдаланып, ені 25 см ұзындығы 2,5 м соқпақ жасаймыз. Соқпақты жүріп өту</p>	<p>Сиқырлы сылдырмақ Балаларды шеңберге жинау. Дид ойын: Оралмалы жіп. Мақсаты: Балаларға күз мезгілі туралы алған білімдерін домалақ жіпті жинау арқылы тиянақтау. Қазақ тілі Тақырыбы:Менің отбасым Мизга шабул. Дид ойын: " Көңілді доп" Шарты : Сұрақ қою арқылы жауап алу. - Отбасы мүшесін ата. - Отбасында кімді жақсы көресің? - Отбасында кімге сыйлық жасайсың? Ой дамыту Отбасы туралы түсінік беру. -Отбасы мүшелерін атау. ата, әже, әке, шеше, аға, әпке, іні, қарындас, сіңлі.</p>	<p>, неліктен? Алма қайда өсіп тұр? Сөйлемді дамыту. Балалардың білімін нығайту. Тақпақ оқу. Қарашы күз келді, күз келді Жапырақ жауыпты іздерді. Күс біткен керуен тізеді, Қара бұлт қабағын түйеді Сұрақ жауап. -Күз мезгілінде табиғатта қандай өзгерістер болады? -Күзде жапырақтардың түсі қандай болады? -Құстар қай жаққа ұшып кетеді? Денешынықтыру Кіріспе бөлім. Амандасу. Сапқа тұру, әр түрлі бағыт-та жүру, педагогтың белгісі бойынша шашыраңқы жүгіру жай жүруге ауыса</p>	<p>секіру. 2.Артқа қос аяқпен секіру. Қоянмен қоштасу.</p>	<p>екен. Жаңа ән: «Топ- топ балақан» (музыкасын жазған Н.Арынбаева, сөзін жазған А.Асылбек) әні орындалады. -Ән кімдер туралы айтылған. Әже әнді өзі орындап береді. Мәтінін қайталап, әуенге қосылып үйретеді. «Топ-топ, балақан, шапалақта алақан» деген жерінде орындарынан тұрып, алдымен аяқтарын топылдаты, содан соң алақандарын шапалақтайды. Соңғы шумағын айтқанда қолдарын жоғары көтере шапалақтайды. «Жұлдыз болып жанамыз» деген жерде екі қолды аспанға көтереді. Әуенді-ырғақты қимыл:«Көбелек</p>
---	---	---	--	--

	<p>2.Кез келген бағытта төрттағандап еңбектеу. Ойын жаттығуы: «Марғаулар» Жан-жануарлардың балалары да өте кішкентай әрі ойнағанды жақсы көретінін түсіндіреді. Ойын ережесін еске салады: зал ішінде төрттағандап еңбектейді, «Қожайын келді!» деген белгі берілгенде жата қалып, қатып қалу, сосын қайта еңбектеу. Ұлттық ойын: «Ұшты – ұшты» Қортынды. Балаларды мадақтау.</p>	<p>Сұрақ-жауап. Сенің отбасың қандай? Отбасында неше адам бар? Олар кімдер? -Атаң мен әжең кім? -Әкең қайда жұмыс істейді? -Анаң қайда жұмыс істейді? -Сен неше жастасың? Тіл ұстарту жаттығуы: Та-та- ата, Же-же- әже, Ке-ке- әке, На-на-ана, Ке- ке- әпке Ға – ға- аға 4.Сергіту сәті: Саусақ ойыны «Бармақтар отбасы» (караоке – қазақша балалар әні) Дид ойын:«Кім жоқ» Шарты: отбасындағы мүшелердің атын атап, жасырынған отбасы мүшесін суреттен табу табу. Қортынды Балаларды мадақтау.</p>	<p>отырып, өз орындарына тұру. Негізгі бөлім. Жалпы даму жаттығулары. Таяқшамен -Аяқтары алысқа қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу(3-4 қайталау.) Б.қ. - Аяқтары алысқа қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау. Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау (3-4) Б.қ. - Аяқтары алысқа қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында. Отырып, тұру. Б:Қ - Таяқшаны айналып секіру және жүру. (10 сек) Б.қ. келу. Тыныс алу жаттығуы Араның дыбысын салу. -3-3-3</p>		<p>биі» (биді қойған Д.Әбіров). Жеңіл музыка әуеніне ілесіп мәнерлі қимылдар жасау. Қортынды Әже балалармен қоштасады. Әже балаларды мақтайды, марапаттайды</p>
--	--	--	--	--	--

Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау.

1. Түзу жолмен жүру

Ені – 25см, ұзындығы – 2,5 метр түзу жолмен жүру.

Ойын жаттығуы:

«Соқпақпен жүріп өт». Әр қатарға қарама-қарсы таяқшаларды пайдаланып, ені 25 см ұзындығы 2,5 м соқпақ жасаймыз. Соқпақты жүріп өту

2. Кез келген бағытта төрттағандап еңбектеу.

Ойын жаттығуы:

«Марғаулар»

Жан-жануарлардың балалары да өте кішкентай әрі ойнағанды жақсы көретінін түсіндіреді.

Ойын ережесін еске салады: зал ішінде төрттағандап еңбектейді, «Қожайын келді!» деген белгі берілгенде жата

			қалып, қатып қалу, сосын қайта еңбектеу. Ұлттық ойын: «Ұшты - ұшты» Қортынды. Балаларды мадақтау.		
Серуенге дайындық	<i>Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсету.</i> Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Картотека № 12 Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.	Картотека №15 Балабақша маңындағы сарғайған шөптерді бақылау.	Картотека №17 «Күз көрінісін бақылау»	Картотека №18 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека №20 Жәндіктерді бақылау.
	<i>Серуен кезінде экологиялық мәдениет қалыптастыру, табиғатқа қамқорлық таныту. Серуен картотекасынан</i>				
Серуеннен оралу	<i>«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасау.</i> Тазалық процедурасы. Қолдарын сабынмен жудыру, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды үйрету. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.				
Балалармен Жеке жұмыс	Таңғы серуенді бекіту.				
Балалардың үйге қайтуы	<i>Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.</i>				

Тәрбиелеу-білімберу процесінің циклограммасы
Білімберу ұйымы (шағын орталық)

Топ: Аралас топ

Балалардың жасы: 2.3.4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 07.10 – 11.10.2024ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	<i>Күй күмбірі – күй өнерін балаға тыңдату арқылы, қазақ мәдениетіне тәрбиелеу..</i> <i>Балалардың көңіл-күйін бақылау. дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу.</i> <i>Мәдени- гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.</i>				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	<i>Өнегелі -15 мин – ата-анаға баланың денсаулығына кеңес беру. Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы» әңгімелесу.</i> <i>Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру</i>				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер	Картотека №10 <i>Дид ойын:</i> <i>«Танып ал да, атын ата»</i> Мақсаты: заттың түр-түсін, пішінін, атын атап, өз ойын айта алады.	Картотека № 12 <i>Дид ойын:</i> <i>«Әдемі гүл»</i> <i>Ойынның</i> мақсаты: түрлі түсті бояудағы түстерді сәйкестендіре алады.	Картотека № 16 <i>Дид ойын:</i> <i>«Үйжануарлары»</i> Ойынмақсаты: Үйжануарларынолардың денемүшелерін атау, суреттен өз төлдерін тауып қоя біледі.	Картотека № 17 <i>Дид ойын:</i> <i>«Менің сүйікті ертегім»</i> Мақсаты: ертегі кейіпкерлері атап, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырата алады.	Картотека № 18 <i>Дид ойын:</i> <i>«Құстар біздің досымыз»</i> Мақсаты: Суреттер бойынша құстарға қамқорлықпен қарауды түсінеді.
Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан					
Таңертенгі жаттығу	<i>Қазан айының 1- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген</i>				

	Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау				
Таңғыас	Үнемді тұтыну ережелерін түсіндіру. Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қауіпсіздік ережелері- тамақ ішу кезінде, құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту. Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында.				
	Отбасында гүліміз, Көңілді өтер күніміз. «Қайырлы таң!» деп айтамыз, Бір болып кеште қайтамыз.	Кәне, кәне тұрайық, Үлкен шеңбер құрайық. Тұрсақегершеңберге, Алақандыұрайық	Ертетұрыпкүнде мен Тереземдіашамын. Сәлемдеймінкүнге мен Шаттықәнгесаламын.	Кел, балалар, күлейік, Күлкіменен түлейік! Қабар түйген не керек, Көңілді боп жүрейік!	Кел, балалар, күлейік! Күлкіменен түлейік! Күлкі көңіл ашады, Күліп өмір сүрейік!
Білімберу ұйымының кестесі бойынша Ұйымдастырылған іс-әрекет.	Экологиялық мәдениетті қалыптастыру –күз мезгілінің қасиеттерін ,кіріктірілген ұйғ түсіндіру. «Smart bala» жобасы аясында «Мен – зерттеушімін» зерттеу жұмыстарын жүргізу				
	Қызығушылықты ояту. «Сурет көрмесі» әдісі Дид : «Таныс тағамды таңда» Шарты: Суреттер бұрышынан өздеріңе таныс тағамдарды таңдайды. Ортақ сұрақ : Тағам адам үшін қаншалықты қажет деп ойлайсыңдар? Топқа бөлу. «Мозайка» әдісі	Сәлеметсіңдер ме, балалар! (Сәлеметсіз бе!) Бір-біріңізге тағы қалай сәлемдесуге болатынын ойлаңыз ба? Балалар қасында тұрған адамға қолдарын беріп, амандасады. (Қайырлы таң, қайырлы күн, сәлем, қайырлы кеш т.б.) -Міне, бізде достық шеңбер құрылды. Енді бір-бірлеріңізге күлкі	Таңғажайып сәт: (Микроб қонаққа келеді) Микроб: Сәлеметсізде р ме, менің әлсіз де, кішкентай балаларым. Мен микроб дегенпатшаларыңболамын. Сендерменікүттіңдер ме? Мен жеміс-жидектердіжұмайже йтінбалалардыңқасын дажүргендіұнатамын. Тәрбиеші: Бізсіздішақ ырганжоқпыз. Біз, балалар,	Суреттер әлемі. Шарты: Әр түрлі иллюстрациялар қарау. Суреттердің арасынан мен хат және карта кездестірдім. Хатта Білім профессоры бізді тәжірибе жасау үшін зертханасына шақырады, ал жолда бізге қажетті жемістерді табу керек, ол үшін бізге карта көмектеседі. Дид ойын:	Көңілді шеңбер Қайырлы таң күлімдеген жүздер! Қайырлы таң күн мен құстар! Барлығы мейірімді, сенімді болсын. Қайырлы таң кешке дейін созылсын! Балалар, бір-бірімізге күлейік, Ой қозғау. Тәрбиеші: «Көңілді болсаң – саусың, мұңайсаң – аурусың». Неліктен олар бұлай

<p>Нұсқау: Әр топқа сурет беріледі, балалар мозайка құрастыру арқылы топтарға бөлінеді</p> <p>1-топ: «жемістер»</p> <p>2-топ: «көкөністер»</p> <p>3-топ: «шырындар»</p> <p>4-топ: «тағамдар»</p> <p>Зерттеуді жоспарлау:</p> <p>Ой қозғау: қоршаған орта.</p> <p>1. Пайдалы және зиянды тағамдардың айырмашылығы қандай?</p> <p>2. Біз қандай тағамдарды ішуіміз керек?</p> <p>Балалардың өз ойы, сыни ойлау.</p> <p>Тосын сәт:</p> <p>Балалар, бүгін бізге дәрігер апай келіпті, балабақшадағы топтарды аралап денсаулығын тексеріп жүр екен.</p> <p>Дәрігер:</p>	<p>сыйлаңыздар! Өйткені, «Көңілді болсаң – саусың, мұңайсаң – аурусың» деп бекер айтпаған. Сәлемдескен кезде бір-біріне денсаулық тілейді.</p> <p>Ой дамыту.</p> <p>Денсаулық үшін тағыз не қажет?</p> <p>- Спортпен шұғылданыңыз, сабырлы болыңыз, таза ауада көбірек уақыт өткізіңіз, витаминдер мен дұрыс тамақтаныңыз.</p> <p>- Дұрыс тамақтану – ағзаға пайдалы өнімдер.</p> <p>Азық-түлік слайдтары.</p> <p>Шарты: Дид «Қызыл, сары, жасыл» Мен сендерге тағам слайдтарын көрсетемін, ал сендер дұрыс түсті карточкаларды көтересіңдер. (Жасыл - жақсы, сары - жеуге болады, бірақ өте</p>	<p>жемістерді жақсылап жуып, тазалап жейміз ғой?</p> <p>Балалар: Иә, апай!</p> <p>Микроб: Сіздермені меңқалай күресу керек екенін біледі екенсіздер. Мені мен дос болмасаңыздар, мен сіздерді сиқырлап тастаймын.</p> <p>Балалар: Біз сіздің сиқырыңызға сиқырланбаймыз. Сізбен қалай күресу керек екенін білеміз.</p> <p>Жеміс-жидек пен көкөністерді жуып-тазалап көп жейміз.</p> <p>Біздің денсаулығымыз күйшіті.</p> <p>Дидактикалық ойын: «Дәрумендерді ажырат»</p> <p>Мақсаты: Жемістер мен көкөністерді ажырата білуге үйрету, дәрумендердің адам ағзасына қандай пайдасы бар екендігін айтту.</p> <p>Түсінік беру.</p>	<p>«Жемістерді жина»</p> <p>Жемістерді жинап, картадағы жеміс зертханасына кеттік.</p> <p>Қане зертханаға жету үшін көзімізді жұмып, 1,2,3 деп айтамыз.</p> <p>– Ал қазір біз оларды зертханамызда тексеріп көреміз.</p> <p>Тәрбиеші:</p> <p>– Біздің дастарханда жемістер бар, оларды атаңдар. (банан, алмұрт, алма, мандарин, жүзім, лимон).</p> <p>- Иә, олардың барлығы әртүрлі, бірақ бәрібір, кейбір белгілерге сәйкес, ұқсас жемістерді табуға болады.</p> <p>- Эксперимент жүргізуді бастау үшін жемістерге сауалнама жүргізу керек.</p> <p>- Бірдей пішіндегі жемістерді тауып,</p>	<p>айтады деп ойлайсыз? (балалардың жауаптары)</p> <p>Бақытты және сау болу үшін не қажет? (балалардың жауаптары).</p> <p>дұрыс тамақтану қажет.</p> <p>Ол нені білдіреді? (балалардың жауаптары). (Бұл адамға пайдалы тағам).</p> <p>Дид ойын: «Жеміс қайда, көкөніс қайда екенін тап»</p> <p>Мен сендерге үстелге жемістер мен көкөністердің аралас карталарын жайып беремін, ал сендер карточкаларды жемістер мен көкөністер деп екі топқа бөлудің керек.</p> <p>Тәрбиеші:</p> <p>Енді жемістерді</p>
--	--	--	--	---

<p>Сәлеметсіңдер ме, балалар! Дәрігер: Балалар қазір күз мезгілі, тұмау жүріп жатқан кез, өздеріңді қалай сезінесіңдер? Дәрігер: Балалар сендердің топтарыңда ауырып қалған балалар жоқ па? Дәрігер: Сендердің көңіл күйлерің, денсаулықтарың да жақсы екен. Сендер таза ауада көп серуендеп, түнде жақсы ұйықтағандарың көрініп тұр. Деніміз сау болу үшін көкөністен жасалған тағамдар жеуіміз керек, жемістерден жасалған шырындар ішіуіміз керек, спортпен айналысуымыз керек, тазалық сақтау керек.</p>	<p>пайдалы емес, қызыл - тамақтан бас тартқан дұрыс). Әрбір өнімде сіз пайдалы және зиянды нәрсені таба аласыз. Дид ойын: «Түрлі-түсті себеттер» Балаларды екі командаға бөлу. Енді сіз аспаз екеніңізді елестетіңіз, кешкі ас дайындайсыз. Ол үшін дүкенге барып, себетті өнімдермен толтыру керек. Пайдалы тағамдарды жасыл себетке, ал зиянды өнімдерді қызылға салу керек. Дид ойын: «Ғажайып сөмке» Біз жемістерді үлкен табаққа саламыз: алма, алмұрт, апельсин, мандарин, лимон, банан, киви, жүзім. - Оларды бір сөзбен қалай атауға болады? (Жеміс.)</p>	<p>пайдалы емес, қызыл - тамақтан бас тартқан дұрыс). Әрбір өнімде сіз пайдалы және зиянды нәрсені таба аласыз. Дид ойын: «Түрлі-түсті себеттер» Балаларды екі командаға бөлу. Енді сіз аспаз екеніңізді елестетіңіз, кешкі ас дайындайсыз. Ол үшін дүкенге барып, себетті өнімдермен толтыру керек. Пайдалы тағамдарды жасыл себетке, ал зиянды өнімдерді қызылға салу керек. Дид ойын: «Ғажайып сөмке» Біз жемістерді үлкен табаққа саламыз: алма, алмұрт, апельсин, мандарин, лимон, банан, киви, жүзім. - Оларды бір сөзбен қалай атауға болады? (Жеміс.)</p>	<p>Шарты: Балалар берілген жемістер мен көкөністерді А және С топтарына бөліп орналастыру керек. Тәрбиеші: Балалар, бізге хат келген сияқты. Қарап көрейікші. Бәріміз экранға назар аударайық. Балалар, бізге балабақшамыздың дәрігері не айтар екен, тыңдап көрейік. Ой, ой, ой мен кеттім, мен кеттім микорп қашып кетеді. Ой дамыту. АҚТ технологиясымен жұмыс. (Балабақшаның дәрігері көкөністер мен жемістерді қалай жеу керектігі туралы айтып береді) Сергіту сәті: Дәрумендер – тірегің, АВС деп аласың. Жетіспесе бірі оның, Ауырып сен қаласың.</p>	<p>берілген жерге орналастырамыз.. Недіктен бұл жемістер деп ойлайсыңдар? Қалай ойлайсыңдар, қандай жемістердің пішіні, көлемі, түсі ұқсас? 1. Қараңызшы, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме? (дөңгелек, сопақ); 2. Көлемі бойынша (үлкен және кіші); 3. Түсі бойынша (қызыл, сары, жасыл); 4. Дәміне қарай. Тәрбиеші: - Олай болса, жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне қарай топқа бөлуге болатынын білдік. Қорытынды: Жемістерді әртүрлі белгілерге қарай топтастыруға болады және бұл әртүрлі топтарға</p>	<p>зертханамызда зерттеп көрейік. Педагог үстелге жемістерді қояды: апельсин, мандарин, лимон, банан, алма. Тәрбиеші: Біздің дастарханда түрлі жемістер бар. Олардың атын атап көрейік. Барлық жемістер әртүрлі. Олар қалай ерекшеленеді, қандай негіздер бойынша топтастыруға болады? 1. Қараңыздар, олар пішіні бойынша ерекшеленеді ме (дөңгелек, сопақ)? 2. Түсі бойынша (қызыл, сары, жасыл)? 3. Көлемі бойынша (үлкен және кіші)? 4. Иісі бойынша? 5. Қабықтың құрылымы бойынша (кеуекті және тегіс)?</p>
---	---	---	---	---	--

<p>Дәрігер: Сендер қандай сергіту жаттығуларын білесіңдер? Маған көрсетіңдерші? Сергіту сәті: Ал, балалар, тұрайық, Алақанды ұрайық. Оңға қарай иіліп, Солға қарай иіліп, Бір отырып, бір тұрып, Бойымызды жазайық. Дид ойын: «Ғажайып қалта». Ойынның шарты: қалта ішіндегі жемістерді аттарын, түсін айту керек. Көркем әдебиет. «Дұрыс тамақтана біл» кітаптағы керекті мәліметтерді көрсету, балалар өз ойын айту. Дид ойын:«Кім жылдам» ойыны Шарты: Пайдалы және зиянды</p>	<p>Барлық жемістер әртүрлі. Олар қалай ерекшеленеді және оларды қалай жіктеуге болады? 1. Олардың пішіні бойынша (дөңгелек, сопақ) айырмашылығы бар-жоғын қарау. 2. Көлемі бойынша (үлкен, кіші). 3. Түсі бойынша (қызғылт сары, жасыл). -Жемістер бұзылып кетпес үшін қайнатады, кептіреді, мұздатады. Жемістерден қандай тағамдар жасауға болады? Олардың атын бірге атайық. Дид ойын: «Тағамның атын ата» -Лимон шырыны - қандай шырын? (Лимон шырыны). Алмадан жасалған джем? (Алма тосабы) Алмұрт кеспесі?</p>	<p>Тәрбиеші: Балалар, дәрумендер тек қана жемістер мен көкөністерде болмайды, сонымен қатар дәрігер апайларымыз арнайы дәріханаларда дәрумендер жасап шығарады. — Балалар, өзіміздің жеке дәріханамызға барып арнайы киімдерімізді киіп, дәрумендерді жасап берейік. (Сары ермексаздан дөңгелек тәрізді пішіннен түрлі дәрумендер жасайды). Ғалымдар бұрышы. Тәжірибе№1 Жемістер - оларды қалай жеуге болады? Мақсаты: Балаларға жеміс-жидек тағамдарын дайындаудың әртүрлі тәсілдерін көрсету. Құрал-жабдықтар: жемістер бейнеленген суреттер, «Бақшадағы егін</p>	<p>әкеледі. Тәрбиеші: Балалар, аздап демалып, дене шынықтыру жаттығуларын жасайық. Сергіту сәті: «Бұл алма» Мынау алма! (тұру) Бұл (қолдар екі жаққа) Тәтті шырынға толы (қолдар белбеуде) Қолыңызды созыңыз (қолыңызды алға созыңыз) Алма жинаңыз (қолыңызды жоғары көтеріңіз) Жел бұтақты тербете бастады (қолымызбен төбесінде тербелеміз) Алма алу қиын (жоғары тартылды) Мен секіремін, қолымды созамын (секірдім) Және тез алма жинаңыз (қолыңызды басыңызға</p>	<p>Жемістерді пішініне, көлеміне, түсіне, дәміне, иісіне, қабығының құрылысына қарай топтастыруға болатынын білдік. Ой дамыту. Сұрақ –жауап. Апельсин қайда өседі? (ағашта) Дұрыс, сонда қалай айта аласыз: апельсин жеміс пе, әлде көкөніс пе? Балалардың жауаптары. Балалармен әңгіме: Табиғатта апельсиндер - жылтыр жапырақтары бар биік мәңгі жасыл ағаштарда өседі. Олардың сфералық тәжі бар, ақ хош иісті гүлдермен гүлдейді, олардан бәріңіз жақсы көретін жемістер пайда болады. Апельсиндер - сіз</p>
--	---	---	---	---

<p>тағамдарды ажыратып ыдысқа салады</p> <p>Дид ойын: «Кішкентай ғалымдар»</p> <p>Көкөністер мен Жемістер «№ 1 тәжірибе»</p> <p>Мақсаты: жемістер мен көкөністер тұқымдарының құрылымында ядрошық бар екенін көрсету</p> <p>Құрал-жабдықтар: жемістер (алхоры, алма, апельсин, алмұрт); көкөністер (қияр, баклажан, қызанақ, кәді), науалар, пластикалық пышақтар, ұлғайтқыш, балға.</p> <p>Жүргізілу барысы: Педагог балалармен бірге жемістерді тексереді, көкөністер</p>	<p>(Алмұрт тосабы). Өрік компоты? (Өрік компоты).</p> <p>Ал енді мен сендерге компотты «пісіруді» ұсынамын.</p> <p>Сергіту «Компот». -Компот пісіреміз. Сізге көптеген жемістер керек, мұнда! Алмаларды тураймыз Біз алмұртты кесеміз Лимон шырынын сығыңыз Су құйып және қантты салыңыз! Біз пісіреміз, компот</p> <p>Адамдарға көмектесеміз. Карточкалар бойынша жұппен жұмыс: Дид ойын: «Не артық?» - Балаларға жемістер бейнеленген карточкаларды ұсынамын, олардың арасында көкөністер, саңырауқұлақтар, жаңғақтар мен</p>	<p>жинау» сюжеттік суреті, кептірілген жемістер, консервіленген және жаңа піскен жемістер салынған табақтар, жеміс компоттары бар стақандар.</p> <p>Жүргізілу барысы: Педагог балалармен бірге жемістер мен сюжеттік суреті бар қарастырады. Педагог балалардан жемістер мен көкөністердің айырмашылығы неде екенін сұрайды. Ол әрі қарай қарастыруды ұсынады ишкі жемістерді алып, адамның оларды қалай жегенін және неліктен екенін сұрайды. Педагог балалармен бірге кептірілген және консервіленген жемістерді тексеріп дәм татады, компот ішеді. Әркім бұл өнімдердің қалай ерекшеленетінін</p>	<p>шапалақтаңыз).</p> <p>Тәрбиеші: -Ал енді, балалар, мен сендерді жемістермен тәжірибе жасауға шақырамын. Әрқайсысың өз үстеліңізге келіңіздер. мандаринмен тәжірибе жасайық. мандариндер салынған үстелдерге барайық. -мандарин дер жүзе алады деп ойлайсыңдар ма? (балалардың жорамалдары). Тексерейік?</p> <p>№1 тәжірибе.</p> <p>Түстер құпиясы. - Аскөктің бір бұтағын алып, оны бумаға салып, қағаз бетіне тік сызық сызамыз, аскөкпен сурет салуға болады ма? - Ол жолды қандай түспен қалдырды?</p>	<p>жақсы көретін керемет десерт, сонымен қатар олар иммунитетті күшейтетін тамаша құрал. Апельсинмен тәжірибе жасайық. Қортынды тәжірибе: Апельсин қабығының қасиеттері Ал апельсин қабығымен тәжірибе жасап көрейік. Балалар, қалай ойлайсыңдар, шарға қабық шырынын салсаңдар не болады? (Балалардың жауаптары) Сендермен бірге тексерейік. (Педагог балаларға қабықтың шырыны шарға түссе, жарылып кететінін көрсетеді). Балалар, бұл неліктен болды деп ойлайсыңдар? (Балалардың</p>
--	--	---	---	--

<p>атауларын нақтылайды. Ересек адам балаларды осы жемістердің (көкөністердің) тұқымдары қайда екенін табуға шақырады. Балалар жемістерді кеседі, тұқымын табады. Педагог тұқымдарды үлкейткіш әйнек арқылы қарауды ұсынады. Балалар тұқымдарды қарастырады, сипаттайды, оларды салыстыру, ұқсастықтарды табу (қабықша, ядрошық), балғамен беріктігін тексеру.</p> <p>Қорытынды. Жемістердің (көкөністердің) барлық тұқымдарының ұқсастықтары бар. Оларда жаңа өсімдік үшін</p>	<p>жидектер бар. Тапсырманы орындағаннан кейін балалар карточкалармен алмасады және оларды тексереді.</p> <p>Дид ойын: «Зерттеуші шеберлер»</p> <p>Зертханалық жұмыс ережесін қайталаймыз. Ақ халатты киіп, зертханаға барамыз. Зертханада жұмыс. Енді мен сендерге жұмбақ жасырғым келіп тұр. Менде, менде бәрі бар, Дәмім бірде қышқыл, бірде тәтті, Дәруменім пайдалы. Кім менің шырынымды ішеді Сол ақылды болып өседі. (Апельсин). -Апельсин туралы не білесіңдер? (балалардың жауаптары)</p>	<p>салыстырады және қорытынды жасайды. Балалар әртүрлі тәсілдермен пісірілген бір жемісті табуға, дәмінің айырмашылығын анықтауға үйренеді.</p> <p>Қорытынды. адам қыста жемістерді әртүрлі тәсілдермен жинау идеясын ойлап тапты: кептіру, сақтау, қайнату. Жемістерде біздің денемізге пайдалы көптеген дәрумендер бар. Бірақ жаңа піскен жемістер ең пайдалы, оларда барлық витаминдер бар. Іс-әрекетті бағалау кезеңі:</p> <p>— Балалар, дәрумендер дегеніміз не екен? — Қай тапсырма сіздерге қатты ұнады? Тәрбиеші: Балалар сендер ұйа жақсы қатынасқандарыңыз</p>	<p>Ал енді картадағы нәтижені белгілеңіз, қараңыз</p> <p>- Аскөк сурет салады ма? - Иә - плюс қойыңыз. Қандай түс? - Жасыл - шеңберді жасыл түске боя.</p> <p>Енді пиязды қолданып көрейік.</p> <p>-Пияздың қауырсынын алып, бүктеп, тік сызық сызамыз, пиязбен сурет салуға бола ма? - Жарайсыңдар, бәрі жақсы болды .... Пияз сурет салады ма? - Иә - Плюс қойыңыз. Қандай түс? Жасыл - Шеңберді жасыл түске боя. - Жарайсың! Нағыз ғалым!</p>	<p>жауаптары). Апельсин қабығы шырынында ауа көпіршіктері ғана емес, сонымен қатар сұйықтық - қышқыл бар, ол шарды тоттандырады.</p> <p>Тәжірибе №2 КӨКӨНІСТЕРДІҢ ҚҰРАМЫНДА СУ бар ма? Тәжірибе жүргізбес бұрын, бір болжам жасайық: көкөністерде су бар ма, жоқ па? Сынақ үшін біз әртүрлі көкөністерді алдық: картоп, сәбіз, қызанақ, қияр. Олар екі бөлікке кесіп, кесіндіні қолының бойымен жүргізді. Сіз не сезіндіңіз? Көкөністерде су бар ма? Қай көкөністе су көп? Бірақ кейбір зерттеушілер әлі де күмәнмен қарады. Содан кейін біз</p>
--	---	---	--	---

<p>қоректік қор бар ядрошық бар. Ядрошық тері қабығымен қорғалған.</p> <p>№ 2 Тәжірибе.</p> <p>«Жемістер мен көкөністерді бояйтын заттар»</p> <p>Мақсаты: барлық жемістердің шырыны бар, түсі бар екенін дәлелдеу.</p> <p>Құрал-жабдықтар: түрлі түсті 3-4 жеміс (киви, апельсин, қара өрік, шабдалы және т.б.); балалар санына сәйкес фильтрленген қағаз парақтары, пластикалық пышақтар және мөлдір шыныаяқтар; лупа, клеенка.</p> <p>Жүргізілу барысы: Адамдар жеміс шырындарын қайдан алады, олар қалай жасалады, түсі неліктен әртүрлі?</p>	<p>Апельсинмен тәжірибе жасайық.</p> <p>Апельсиндер салынған үстелдерге барайық.</p> <p>№1 тәжірибе. «Бату – батпау».</p> <p>-Ал, қалай ойлайсыңдар, апельсиндер жүзе алады ма (балалар жорамалдары). Ал тексеріп көрейік.</p> <p>Сіздің алдыңызда екі апельсин бар. Олардың біреуін суы бар ыдысқа салыңыз. Ол жүзетін болады. Ал сіз қатты тырыссаңыз да, оны суға батыра алмайсыз.</p> <p>Екінші апельсинді аршып, суға салыңыз. Енді не? Сіз өз көзіңізге сенесіз бе? Апельсин батып кетті.</p> <p>Қалай солай? Екі бірдей апельсин, бірақ біреуі суға батып, екіншісі қалқып кетті ме?</p> <p>нені болжауға болады. (Балалардың</p>	<p>үшін сендерге дәрігеріміз өзінің дәрумендерін сыйлыққа беріп жіберінті.</p> <p>Денешынықтыру Кіріспе бөлім.</p> <p>Амандасу.</p> <p>Педагог</p> <p>Жұмсақ ойыншық «тышқанға» назар аудартады.</p> <p>Ойыншықты сөйлетеді. Кішкентай тышқандарға айналуды ұсынады.</p> <p>Тышқандар бөлмеде қалай жүретінін, жүгіретінін көрсетуін сұрайды.</p> <p>1-2-3-4 – Үй ішінде тышқан көп. Мысық келді, қаш, Есікті мықтап бас!</p> <p>Негізгі кезең.</p> <p>Жалпы даму жаттығулары.</p> <p>Доппен</p> <p>1. Қол мен иық бұлшықеттеріне арналған</p>	<p>№2 тәжірибе.</p> <p>Көкөністер қызылша, сәбіз</p> <p>- Біз сәбіздің бір бөлігін алып, оны қағаз парағына саламыз ....</p> <p>Нәтиже бізге эскиз жасауға көмектеседі .... шығу.</p> <p>- Сәбіз салады ма?</p> <p>- Иә</p> <p>- Олай болса, сәбіз салынған суреттің алдына не саламыз?</p> <p>- Плюс</p> <p>Шеңбер қандай түсті болады?</p> <p>- Дұрыс қызғылт сары. Жарайсың!</p> <p>- Біз қызылшаның бір бөлігін алып, оны қағаздың үстіне саламыз ....</p> <p>Сергіту сәті. «Бағбан»</p> <p>Біз кеше (балалар қол ұстасып шеңбер бойымен жүреді)</p> <p>Қарақат отырғыздық</p>	<p>майда үккіштен өткізіп, оған сәбіз мен картопты үккіштен өткізіп, дәке арқылы шырынын сығып алдық. Біз қай көкөністе сұйықтық көп екенін салыстырдық - сәбізде немесе картопта. Балалар шырыннан дәм татқысы келетіндерін білдірді.</p> <p>Музыка</p> <p>Тақырыбы: Күзгі еңбек</p> <p>Музыка жетекшісі балаларды қарсы алады, амандасады: - Сәлеметсіңдер ме, балалар! (до, ре, ми, фа, соль, соль, ля, ля, соль)</p> <p>Ән тыңдау:</p> <p>«Тамшылар» (М. Жәутіков). Балаларды шеңбербойымен</p>
--	--	--	---	--

<p>Педагог жемісті үлкейткіш әйнек арқылы қарауды, содан кейін өз бетінше жеміс кесектерінің шырынын сығуды ұсынады.</p> <p>Шырындардың түсі салыстырылады - олардың барлығы әртүрлі. Содан кейін балалар шырынды сүзгіден өткен қағаз парақтарына тамызып, шырын кепкен кезде не болатынын күтеді.</p> <p>Қорытынды. Жеміс бөліктерін сығу нәтижесінде шырын сығылады; Сіз неғұрлым қатты сығыңыз, соғұрлым көп шырын аласыз. Шырын құрғаған кезде шырынның өзі сияқты түсті дақтар қалады.</p>	<p>жауаптары).</p> <p>Қабықтың шынымен апельсиннің суға батып кетуіне жол бермейтінін қалай тексеруге болады. (балалардың жауаптары).</p> <p>№2 тәжірибе. Апельсин қабығы батады ма.</p> <p>Қабықты суға салайық. "Апельсин қабығында ауа көпіршіктері көп. Олар апельсинді су бетіне итереді. Қабығы болмаса, апельсин батып кетеді, себебі ол ығыстыратын судан ауыр".</p> <p>Апельсин қабығын үлкейткіш әйнек арқылы қарау.</p> <p>Қорытынды: сондықтан ауа судан жеңіл деп айтуға болады. Және біз оны дәлелдедік.</p> <p>№3 тәжірибе «Жүзімге не болады?»</p>	<p>жаттығулар.</p> <p>Б.қ.: тік тұру, аяқ бірге, доп кеудеде. Допты алға созу. Жоғары көтеру. Алға созу.</p> <p>2. Дене бұлыңқеттеріне арналған жаттығулар:</p> <p>Б. қ.: аяқ иық көлемінде ашақ, қол төменде. Допты алға созу. Отыру, тұру. Б. қ. келу</p> <p>3. Аяқ бұлыңқеттеріне арналған жаттығулар:</p> <p>Б. қ.: Аяқ арасы иық көлемінде ашақ, доп кеуде тұсында. Допты алға созу. Еңкею, допты тізеге тигізу. Б. қ. келу.</p> <p>4. Қос аяқпен секіру. Тыныс алу жаттығулары:</p> <p>«Алақандағы допты үрлеу».</p>	<p>(шұңқыр қазып, оған бұта отырғызуды бейнелеу)</p> <p>Алма ағаштарын әкпен әктедік. (оң қолды жоғары және төмен жылжытыңыз)</p> <p>Біз қоршауды жөндедік. (балға соққыларына еліктейді)</p> <p>Біз әңгіме бастадық (шеңберге қарама-қарсы тұрады, ортаға бір бала шығады, диалог жүргізеді)</p> <p>Сіз біздің бағбанға айтасыз</p> <p>Бізге сыйлық ретінде не бересіз?</p> <p>Мен сыйлық ретінде күлгін алхоры беремін,.....</p> <p>(жемістің әрбір атауына бас бармақтан бастап екі қолға бір саусақ бүгіледі).</p> <p>Біз қызықты, қызықты</p>	<p>жүргізіп, жеңіл би ырғақтарына жаттықтырады, үйретеді. Би элементтеріне, өз орындарына тұруды қалыптастырады.</p> <p>Қимылды ойын: «Өз орныңды тап!»</p> <p>Бұлолын балаларды ойлау қабілеттеріне дағдыландырады, зейінін оятады. Балаларды зал бойымен жеке-жеке төрт қатарға тұрғызады, өз орындарын, кімнің артында, кімнің алдында екенін көріп алулары керек. Музыка әуені басталғанда балалар еркін ырғақтармен жүгіре билейді.</p> <p>Музыка тоқтап, «Өз орныңды тап!» - деп музыка</p>
---	---	--	--	--

<p>Сол сияқты тәжірибе көкөністермен де жүргізіледі. № 3 Тәжірибе:Күннің өсімдіктің (пияздың) өсуіне әсері» Мақсат.Өсімдіктер өсу үшін күн сәулесінің қажеттілігін дәлелдеңіз Құрал-жабдықтар: 2 шам, 2 контейнер топырақ. Жүргізілу барысы: 1) Пиязды контейнерге отырғызыңыз. Біреуін күнге, екіншісін қалпақ астына көлеңкегесалады Жасыл желектің өсіп жатқанын қараңыз. 2) Өсімдіктен қақпақты алыңыз. Қандай сабақ?</p>	<p>Бір стақан таза газдалған су немесе лимонад алыңыз да, оған жүзімсалыңыз. Ол судан сәл ауыр және түбіне батып кетеді. Бірақ кішкентай шарларға ұқсас газ көпіршіктері бірден оған жабыса бастайды. олардың көп болатыны сонша, жүзім пайда болады. Бірақ бетінде көпіршіктер жарылып, газ сыртқа шығады. Ауыр жүзім қайтадан түбіне батады. Мұнда ол қайтадан газ көпіршіктерімен жабылып, қайтадан көтеріледі. Бұл су «дем шығарғанша» бірнеше рет жалғасады. Тәжірибе №4 «Сиқырлы лимон». Біз үлкен шыныаяққа жылы шай дайындаймыз, Екі стаканға құйамыз. Стакандардың біріне</p>	<p>Негізгі қимылдарды орындау: Ойын түрінде: 1.Тіке бағытта төрттазданды еңбектеу Тышқандарға өз індерінен шығып, екінші інге шапшаң еңбектеп баруларын ұсынады. 2. 1,5 метр қашықтықта түрегеп тұрып, бір-біріне допты домалату. Допты екі қолмен бар күшімен итеруге және домалау бағытын сақтауға назар аударады. Қимыл-қозғалыс ойыны: «Мысық пен тышқандар» Пеш үстінде мысық отыр, Екі көзін қысып отыр. Тышқан етін жегісі кеп, Тісі оның қышып отыр. Қортынды.</p>	<p>эксперименттерімізді жалғастырамыз. №3 Тәжірибе. Жидектер қарақат, таңқурай - Үстелде сөмкелер бар, оны ашып, жидекті алып, салфеткаға пакетке салып, алақанмен жидекті басыңыз. Қаптаманы аударып, майлықтың түсіне қараймыз. Нәтижені сызамыз. - Қолымызды сүртеміз, сыртқа шығып шеңберге тұрамыз. - Балалар, айтыңдаршы, біз бұл тәжірибелерден не білдік? Балалардың жауаптары. -Дұрыс, балалар, біз тек бояумен, қарындашпен ғана емес, табиғи бояулармен – көкөністердің, өсімдіктердің,</p>	<p>жетекшісі белгі бергенде балалар алғашқы орындарына тұра қалуға үйренеді. Бұл тапсырманы ойын ретінде залға келген сайын ойнатып үйретсе, балалар еркін тұруға қалыптасады. Балаларға интерактивті тақта, ширма арқылы би түрлерін көрсетеді: вальс, полька, мариш, қазақ биін. Опера және балет театрының бейне таспасынан үзінділерді тыңдайды, көреді. Жанр түрлерін қайталап айтқызу, үйрету. Балаларға музыканың әртүрлі бояулардан жасалатынын түсіндіреді. Жоғары және</p>
--	--	--	---	--

<p>(жарық) Неліктен жарық? Күнге қойыңыз, пияз бірнеше күнде жасылға айналады. 3) Көлеңкедегі сабақ күнге қарай созылады, күн тұрған жаққа қарай созылады. Неліктен? Қорытынды. Жасыл күйде боялу үшін өсімдіктердің өсуі үшін күн сәулесі қажет, Өсімдіктер күннен жасыл түс беретін хлорофиллді жинайды және тағам ретінде қызмет етеді. Лексикалық тақырып: «Көкөністер. Жемістер» №5 тәжірибе «Көкөністер мен жемістер косметика ретінде» Мақсаты: Балаларға жемістер мен</p>	<p>лимон шырынын сығыңыз. Қасықпен араластырыңыз. Шай түсінің қалай өзгергенін бйқауға болады.. Балалар, біз сендермен тәжірибе жасадық: апельсин суға батады, батпайды, жүзім жүзеді, лимон шырыны түсін өзгертеді. Ең бастысы, жемістер біздің денемізге көмектеседі: олар пайдалы қоректік заттармен қамтамасыз етеді, соның арқасында дене күшті және сау болады. Дені сау дене микробтар мен аурудан қорықпайды.</p> <p>Қазақтілі Тақырыбы: Біз тұратын көше. Қауіпсіздік ережелерін түсіндіру. Миға шабул. Дид ойын: «Кім</p>			<p>жидектердің шырынымен де сурет салуға болатынын білдік. - Кішкене тосын сый жасайық! Маған келіңіз, үстелде әртүрлі көкөністер мен жемістердің бланкілері бар, бір-бірден алып, оларды белгілі бір түсті шырынмен безендіріңіз. Біз оларды бір үлкен табаққа жапсырамыз, әдемі натюрморт аламыз. Жарайсың! - Балалар сендерге зертхана ұнады ма? - Қандай қызықты және жаңа нәрселерді білдіңіз? Сізге қандай түстер көбірек ұнайды? - Балалар, бұл түстерді табиғи деп атауға бола ма? Неліктен? Мұнда біз табиғи түстердің құпиясын</p>	<p>төмен дыбыстар – көтеріңкі және баяу қимылдарды сипаттайды. Музыка тыңдау: «Қамажай (өңдеген Н. Меңдіғалиев). Балалардың қолына түрлі - түсті желпуіштер таратады. Өте баяу музыка – сары түс. Баяудан бірте-бірте көтеріледі - ақшыл жасыл. - Көтеріңкі - жасыл Балаларға күз мезгілінің түстерін, құбылысын түсіндіреді. Дауыс жаттығулары: фа, фа, ми, ре, до Жоғары дыбыс - қызыл. Оң қолымен музыка дыбыстарын төмен, орташа, көтеріңкі көрсетіп, тыңдайды «Күз» жаттығуын</p>
--	---	--	--	---	--

<p>көкөністерді косметика дайындауда қолдануды көрсету. Құрал-жабдықтар: қызылша, қияр, алма, шабдалы кремі, қияр маскасы, жеміс хош иісті сусабын, үккіш, пышақ, қағаз майлықтар, айна. Мазмұны. Мұғалім мен балалар косметика мен бұйымдарды зерттейді, иісі бойынша салыстырады, ұқсастығын табады. Сосын мұғалім балаларды кейбір жемістер мен көкөністердің құндылығы туралы және оларды косметика өндірісінде пайдалану туралы үйретеді.</p>	<p>тапқыр?» Жұмбақ жасыру. Үш көзі бар қаз-қатар, Кезек-кезек ашады. Үшеуінен байқасам, Үш түсті нұр шашады. (бағдаршам) Сұрақ жауап Ой қозғау. -Бағдаршам дегеніміз не? Ол қандай қызмет атқарады? Балалар бағдаршамның неше көзі бар ? -Түстері қандай ? Ой дамыту. АКТ технологиясы.Экранн ан бағдаршам туралы бейнеролик көрсету, түсіндіру.. «Бағдаршам»өлеңін жаттау. Менің атым- бағдаршам Кеудем толы жанған шам Қызыл көзім жанғанда Сақ болыңдар</p>		<p>аштық.</p>		<p>айтып, дауыс ырғағын дайындайды. Ән үйрену: «Бұл қай кезде болады? Күз» (Б.Ерзакович, Ш.Ахметов). Ән сөзін сезіне айтуғаүйретеді. Би: «Кел, билейік»(Б.Байқадам ов,М.Әлімбаев). Би қимылдарын көрсетіп,үйретеді (би үлгіде көрсетілген). Қортынды.</p>
--	---	--	---------------	--	---

	<p>Педагог балаларды аршылған қызылшамен беттерін ысқылап, айнаға қарап өңінің қалай өзгергенін айтуды ұсынады. Әрі қарай мұғалім барлығын қиярдан немесе алмадан маска жасауға шақырады, оларды үккіште ысқылап, беттеріне қояды. Қағаз майлықтармен қияр маскасын алып тастап, балалар мен мұғалім өң қалай өзгергенін айтады.</p> <p>Денешынықтыру. Кіріспе бөлім. Амандасу Әжемнің ауылында (таза ауада) Сапқа бір қатармен тұру, шеңбермен жүру. «Біз бүгін ауылға әжемізге қонаққа барамыз»</p>	<p>тоқтаңдар! Сары көзім жанғанда Сабырлылық сақтаңдар! Жасыл шамды көрсеңіз Бола береді өтсеңіз! Бір адым әдісі арқылы тақпақты жаттау. Балаларды мадақтау Дид ойын: «Бағдаршамды құраймыз» Сергіту сәті Тік ұста бойыңды, Жоғары соз қолыңды. Соз қолыңды тағы да, Жеткіз жираф мойына. Дид ойын: «Бағдаршам» Балалар бағдаршамның қызыл түсі көрсеткенде тұрамыз, сары түсін көрсеткенде қол шапалақтаймыз, жасыл түсін көрсеткенде жүреміз Қортынды Балаларды мадақтау.</p>			
--	--	---	--	--	--

Шеңбер бойымен жүру.
Шеңбер бойымен сапқа тұру.
Негізгі бөлім.
Жалпы даму жаттығулары
Дене бітімінің арналған жаттығулар
«Әжеммен бірге кім тұрады?»
1. Тауықтар қанатын қағады.
Б.қ.: аяқтар табан өлшеміндегі қашықтықта, қолды төмен түсіреді. қолды екі жаққа көтереді, 2 – б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5 рет.
2. Қаздар қиқулайды: *аяқтар иыққа сәйкес қашықтықта, қолдары белде.*
1 – алға қарай иіледі, шынтақтарын артқа жібереді, 2 – б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5 рет.

<p>3.Марғаулар керіледі. Б.қ.: төрттағандап тұрады. 1 – жауырынды доғадай иеді, 2 – арқаны иліктіреді. Б.қ., 3-4 – тағы да солай 4-5 рет.</p> <p>4.Күшіктер ойнайды. Б.қ.: шалқасынан жатады. 1,2,3,4 – аяғы мен қолдарын шатшаң қозғайды.</p> <p>5.Құлыншақтар секіреді. Бір орында тұрып секіру</p> <p>Тыныс алу жаттығуы «Ауызбен және мұрынмен тыныс алудың үйлесімділігі»</p> <p>Негізгі қимыл - қозғалыс жаттығуы. «Әжемізге бау-бақшада көмектесейік»</p> <p>1.«Бау-бақшамен</p>				
--	--	--	--	--

жүреміз» – ені 20 см, ұзындығы 3 метр имектелген жолмен жүру.

2.«Қарбыз жинаймыз» – бір-бірінен 1,5 метр қашықтықта отырып екі қолымен допты домалату.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Тауық пен балапандар».

Алаңның бір жағында үй – қоршалған орын болады, онда тауық пен балапандар бар (еденнен биіктігін 50 см-дей етіп бағандар арасына жіп тартылады).

Бір жақ шетіне «үлкен құс» орналасады. Тауық жіптің астынан өтіп, қорек іздеуге аттанады. Ол балапандарын «ко-ко-ко» – деп шақырады.

Серуенге дайындық *«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасауға үйрету, тәрбиелеу.*

	Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Картотека №1 Күзгі жаңбырды бақылау.	Картотека №2 Күзгі жапырақтарды бақылау.	Картотека №3 Жәндіктерді бақылау.	Картотека №4 Ауа-райының салқындауын бақылау.	Картотека №5 Ұшып жүрген құстарды бақылау.
Экологиялық мәдениет - серуен кезінде балалаға экологиялық тәрбие беру. Серуен картотекасынан					
Серуеннен оралу	Үнемді тұтыну. «Суды үнемді тұтыну» - тазалық процедурасын үйрету Қолдарын сабынмен жудыру, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу «Еңбегі адал жас өрен» - балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды үйрету. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.				
Балалармен Жеке жұмыс	Логикалық ойын: «Өз үйіңді тап» Шарты: Балаларға түрлі-түсті дөңгелек тарату. Белгі бойынша балалар дөңгелекті түсі бойынша үлкен шеңберлерге тұра қалады.	«Ертегілер елінде» Ертегі айту арқылы байланыстырып сөйлеуі дамиды., сөздік қоры молаяды	Логикалық ойын: «Сәулеге киімдерін жинауға көмектес» Шарты: Балалар суретке зер салып, не көріп тұрғанын атап шығады да, оларды сызық арқылы шкафқа немесе сөреге салады.	Үстел-үсті ойын: «Суретті беттестір» Шарты: Ұқсас суреттерді пішінімен түсіне сәйкес беттестіру.	«Фребель сыйы» Мақсаты: Фребель ойынышықтары арқылы балалардың таным қабілеттерін арттыру.
Балалардың үйге қайтуы	«Өнегелі 15 минут» Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің көшеде, үйде қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
	Ата –аналармен балалардың тазалықтары жайлы әңгімелесу.	Ата-аналарға балалардың жеке бас гигиенасына назар аудару керектігін ескерту.	Ата-аналараға балабақшаға төлейтін төлем ақысын уақытылы керектігін ескерту.	Ата-анамен балаларының тамақтануы жайында кеңесу беру.	Ата –аналармен балалары туралы әңгімелесу.

Тәрбиелеу-білімберу процесінің циклограммасы
Білім беру ұйымы (шағын орталық)

Топ: Аралас топ

Балалардың жасы: 2.3.4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 14.10 – 18.10.2024ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	<i>Күй күмбірі – баланы қабылдау кезінде қазақтың күй өнерін бала бойына сіңіру. Жағымды жағдай орнату. Балалардың көңіл -күйлеріне назар аударып, қызуын өлшеп қабылдау.</i>				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	<i>«Өнегелі 15 минут» - Баланың денсаулығы, көңіл- күйі туралы білу, кеңес беру. Отбасы дәстүрлері туралы жеке әңгімелесу</i>				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер	<i>Картотека № 3 «Суретші қай жерде қателесті?» Міндеті: Балалардың ойлау қабілетін дамыту, суреттегі сәйкессіздікті таба алға үйрету.</i>	<i>Картотека № 5 Қайсысы қайда тіршілік етеді Міндеті: жануарларды ұқсас белгілеріне қарай табу, олардың мекен-жайын анықтау. Сөздік қорын молайту.</i>	<i>Картотека № 9 «Құстарға көмек береміз» Міндеті: Балаларға құстар туралы білім беру, білімдерін жетілдіре түсу.</i>	<i>Картотека № 11 «Бұл қай мезгіл?» Міндеті: күз мезгілінің ерекшеліктері мен өзгерістерін ажыратып айтқызу. Сөздік қорын байыту.</i>	<i>Картотека № 18 «Қайда не өседі?» Міндеті: Заттардың арасында кеңістік байланыс-тарын қоя білу дағдыларын дамыту; өсімдіктерді өсетін жерлеріне байланысты топтастыру, белсенділік-терін және өздігінен ойлау қабілеттерін дамыту.</i>
<i>Ойын арқылы балаларда экологиялық мәдениетті қалыптастыру.</i>					

	<i>Әлеуметтік-эмоционалды дағдыларды қалыптастыру картотекасынан</i>				
Таңертенгі жаттығу	<i>Қазан айының 3- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген</i> Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау				
Таңғы ас	Үнемді тұтыну - Суды дұрыс қолдану жолдарын түсіндіру. <i>Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру. Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.</i>				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	«Балалар кітапханасы» жобасы қазақ тілін меңгеру				
	«Қонаққа барамыз» <i>Біз қандаймыз, Басбармақтың үйіне, Келді бүгін қонақтар, Бес саусағың біріксе, Текке кетпес уақытың, Барлық саусақ – тату дос, Бір – біріңе көмектес.</i>	<i>Біз қандаймыз, қандаймыз, Шұғылалы таңдаймыз! Күлімдеген күндейміз! Еш уайымды білмейміз.</i>	Мен де балғын гүлмін <i>Автор. М. Байсариева</i> <i>Арасынды гүлдің Ойнап бүгін жүрдім Қызыл, көкшіл, сары Әп-әдемі бәрі Енді ғана білдім- Мен де балғын гүлмін!</i>	Н. Айтов. «Тату – тәтті тұрамыз» <i>Бір шаңырақ астында, Тату –тәтті тұрамыз. Бірге ішеміз асты да, Бірге сайран құрамыз.</i>	<i>Шымыр, сергек денеміз, Спорт сүйер өренбіз! Біз биіктен самгаймыз, Қарсыластан қалмаймыз.</i>
Білім беру ұйымының кестесі бойынша Ұйымдастырылған іс-әрекет.	Үнемді тұтыну – киім туралы, оны ұқыпты ұстау, дұрыс қолдану жолдарын түсіндіру әрекеті.				
	Қызығушылықты ояту. Сиқырлы қорапша топқа келеді. <i>(ұзын жіпті байлап қорапты есіктен тарту) Балалармен бірге қорапты ашу. Хат алу., оқу. Құрметті кішкентай бүлдіршіндер, мен</i>	Қызығушылықты ояту. <i>Балалар бүгін таңертең поштамды тексердім және пошта жәшігінен ертегі кейіпкерлерінің хаттарын, тіпті бір пакет таптым. Оларда не жазғанын білгілерің келе ме? Онда Мнемоникалық</i>	Менің сүйікті бұрышым. Балалар әртүрлі иллюстрациялар қарау Тосын сәт. <i>Көмекші апай топқа хат жіберілгенін айтады Тәрбиеші: - Балалар, қандай тамаша! Мына жақындаңдар хатты</i>	Қимылды ойын: «Ине мен жіп» <i>Шарты: Бастаушы ине, бірінің артынан бірі ілесе жүргендер жіп, Балалар үзіліп кетсе жіп үзілген болады. Дид ойын: «Бұл заттар не үшін?» Тәрбиеші: Ал, енді мен сендерді қимыл</i>	Менің сүйікті бұрышым. Балалар конверт табады <i>Тәрбиеші: Балалар, қалай ойлайсыңдар, онда бірдеңе бар ма? (жауаптар). конверттің тексеру. Дид ойын:</i>

<p>Маша достарың боламын. Маған мына тапсырмаларды аю аға орында деп берді. Ал мен білмеймін. Көмектесіңдерші. Балалар Маша қандай ертегіде жүреді? Маша мен Аюда Ендеше көмектесеміз бе? Барлық балалар үстелге келеді, қорапта киімдер мен оларға күтім жасау үшін заттар салынған суреттер бар.</p> <p>Ой қозғау. -Балалар, киімдерді қалай күту керектігін айтыңдаршы? (Балалар жауаптары). Киімге не үшін күтім жасау керек? (Балалар жауаптары.) -Киім адамдарға не үшін керек? (Балалардың жауаптары.) Балаларды топқа</p>	<p>жолдар бойынша сөйлем құрауға жаттығулар жазған.</p> <p>1.хат: Дид ойын: «Мнемо жолмен сөйлем» Шарты: Мнемо кесте арқылы киімдерге сөйлем құрау.</p> <p>Мнемо кесте бойынша әңгіме: Менің ойымша, бұл етік, өйткені олар қоңыр, қара және сұр. Олар былғарыдан жасалған, бұл былғары. Олардың баулары, тілі, өкшесі, табаны бар. Етік. күзде, қысқыда, көктем де киіледі.</p> <p>(қалпақ, көйлек сөйлем құрау.</p> <p>2-ші хат: Дид ойын: «Түрлі – түсті қалпақ» Білмесбекке достары көптеген түрлі-түсті қалпақ сыйлады. Оның достары қандай қалпақ сыйлады? Балалар Білмесбекке кім қандай қалпақ</p>	<p>оқыық! Педагог конверттен Білмесбектің суретін шығарады.</p> <p>Бұл кім балалар? (Балалардың жауаптары.) Хатты оқу. «Сәлеметсіздер ме, балалар. Сіздерге білмесбек хат жазып отыр. Маған сіздерден көмек керек. Білім ханшайымы менен жұмбақтар сұрады. Ал мен оларды таба алмадым. Мен қатты ұялдым. Мен мұны жалғыз жасай алмаймын. Көмектесіңіздерші. Балалар Білмесбекке көмектесеміз бе? Дид ойын: «Кім тапқыр?» Жұмбақ жасыру Адамның сәні, Онсыз жоқ мәні. Бұл не? (киім) Бірнәрсе менен биік, Кейде менен аласа.</p>	<p>деп атаймын, ал сендер маған осыған қажетті тақырыпты айтасыңдар. киімді біріктіру - түйреуіштер кестелеуші – инелер мен жіптер саусағын шаншып алмас үшін – оймақ тігу, жазу – тігін машинасы киімді кигізіп қою - манекен кесу - қайшы Киімді әдемілеу - үтік өрнек салу - бор мен сызғыш адам мен матаны өлшеңіз – сантиметр</p> <p>Тәжірибе бұрышы. Айгүлге көмек. Зертханамызда қағазбен және матамен тәжірибелер жасап, оның қасиеттерін анықтайық. Тәжірибе №1 Қағазды әртүрлі жаққа тартып,</p>	<p>«Жамауды тап» Балалар үстелдің үстіндегі киімдерге жамауларды пішіндер бойынша табады.</p> <p>1 –ші киімге тапқан жамауды сол киімдерге сәйкес түспен бояу.</p> <p>2. Балалар киімге дұрыс жамау тауып жапсыру</p> <p>3. Күздік киімдерді құрастыру</p> <p>Дид ойын: «Әрекетті атаңыз» - Киіміміз ұқыпты, әдемі болуы үшін не істеу керек? (Оған қамқорлық жасау керек) - Киімге күтім жасауды білесің бе? (Иә). Егер киім лас болса? (киім жуылады). Егер ол мыжылған болса? (киім үтіктеледі). Егер жыртылған</p>
---	--	--	--	--

<p>бөлу.- Үстелде қандай заттар тұр? Киім мен киімге күтім жасау заттары. -Сендер командаға бөлініп отырсыңдар, біз қай топ тапсырманы тез және дұрыс орындайтынын анықтаймыз. Дид ойын: «Киімдерді ажырату» 1-Топ: «Қысқы киімдерді атаңдар» 2-топ: Жаздық киімдерді атаңдар. 3-топ: Күздік киімдерді атаңдар. 4-Топ: Киімге күтім жасайтын заттарды атау. Саусақ гимнастикасы. «Ормандағы саусақтар». Бір екі үш төрт бес. Саусақтар серуендеуге шықты.</p>	<p>бергені туралы мнемоникалық жолдар бойынша сөйлемдер құрайды: Білмесбекке көк қалпақ сыйлады, т.б. Осылайша Білмесбек тек көк қалпақ киіп жүрді, ал қалғандары жасай гана бөлмеде шашылып жатты. Бір күні ол барлық қалпақтарды жинауға бел буды, бірақ ол жинай алмады. Қане көмектесеміз бе?. Дид ойын: «Қалпақтарды жинаймыз» Суретке қарап, бөлмедегі барлық қалпақтарды тауып, сөйлемдер құрау. «Қызыл қалпақ үстелдің астында. Ол үстелдің астынан қызыл қалпақ алды» Жасыл қалпақ жоғарыда әлулә тұр. Сары қалпақ шкафтың оңжағында тұр..... 3-ші хатты ашу.</p>	<p>Мұндайқызықдүниеде, Көріп пе едіңтамаша. (Бас киім) - Ерте тұрдым, Екі айыр жолға түстім. (Шалбар) - Әр түрлі болып келемін, Қыз бен ұл деп бөлемін. (Көйлек) Дид ойын: «Жанды сөлемдер» Шарты: Жұмбақтың шешуінен шыққан сөздерді қатыстырып, сөйлем құрау. Білмесбекке жіберу. Дид ойын: «Көйлекті әсемде» Шарты: Балалар, сатушы бұл көйлектер көптен бері терезеде ілулі тұрғанын, ешкім сатып алмайтынын айтты. Ендеше мына көйлектерді әдемі етіп безендірейік, сонда сатып алушылар бұл көйлектерді бірден сатып алады. Балаларды топқа бөлу.</p>	<p>жыртсақ оған не болды? (жыртылады) Иә, кәдімгі қағаз өте оңай жыртылады ал енді матаны екі қолыңызбен шетінен оңға және солға тартсақ . Ол оңай жыртыла ма? Жоқ, матаны жырту оңай емес, оны қолмен жырту қиын, өйткені мата жеткілікті берік материал. Ал онымен не істейді? (мата созылады, кеңейеді) Иә, маталар әдетте матаның кейбір түрлері бар, оларды созу мүлде оңай немесе тіпті мүмкін емес. Тәжірибе №2 Қағаздан жасалған киімді киіп көрейік. Дұрыс киіле ме? Жоқ. Неге? Ол тез жыртылады,</p>	<p>болса? (киім тігіледі). Киімімізді шешіп алсақ, не істейміз? (Ақырын іліп қоямыз немесе бүктейміз) Дұрыс. Жарайсыңдар Киім ұқыпты және жаңа болуы керек. Тазалаймыз, үтіктейміз, жуамыз және құрғатамыз Тәжірибе №1 Қағаз мен мата сөйлей алады ма? Тәрбиеші: Балалар, қағаз бен мата сөйлей алатынын білгілерің келе ме? Балалар: Иә! Тәрбиеші: Бірақ ол үшін бізге үнсіздік керек. Тәрбиеші: Біз тыныш отырамыз, алдымен қағаздан жасалған орамалды аламыз, оны мыжып бастаймыз. Сіз не естисіз? Балалар:</p>
--	---	--	--	---

<p>Бұл саусақ орманға барды, бұл саусақ саңырауқұлақ терді, Бұл саусақ тазарта бастады, бұл саусақ тентек бола бастады, Е, мынау тек жеді, сондықтан семірді. (Кезекпен балалар жұдырықшадан саусақтарын ашады, алдымен кішкентай саусақтан бас бармағына дейін (екі рет))</p> <p>Менің сүйікті бұрышым. Балалар, Машаның арқасында біз бүгін киім туралы көп нәрсе білдік, енді мен сендерге оған сыйлық беруді ұсынамын. Ендеше әр топ Машаға арнап сыйлық жасасын.</p> <p>1-топ: Машаға көйлек саламыз Шарты: Трафареттен дайын көйлекті бояу.</p>	<p>Дид ойын: «Тігінші кірпінің хаты» -Келесі хат бізге тігінші кірпіден келді. Ол орман адамдарына киім тігуге шешім қабылдады. Кірпінің кімге қандай киім тіккенін білгілерің келе ме? Кірпі тиінге жейде юбка тігіп берді. Кірпі тиінге қандай юбка тіккен? Киімдерді сипаттау, әңгіме құрастыру</p> <p>4-ші хат Машадан келген. Шарты: Жағдаяттар бойынша ойлану..</p> <ul style="list-style-type: none"> • Жазда түкті қалпақ кисеңіз не болады? • Қыста шорт пен футболка киіп жүрсеңіз не болады? • Жаңбырда тәпішке киіп алсаңыз не болады? • Ыстықта панаманы кимесеңіз не болады? • Желді ауа райында бас киімсіз жүрсеңіз не 	<p>1-топ: Көйлектің гүлдерін бояу. 2-топ: Көйлектің жағасын жеңін жапсыру. 3-топ:Көйлекке ілгіш мүсіндеу. 4-топ: Дүкеншіге үлкен дүкен құрастыру.</p> <p>Денешынықтыру Кіріспе бөлім. Балалармен амандасу Тәрбиешінің артынан әр түрлі бағытта жүру. Негізгі бөлім. Тыныс алу жолдарына арналған жаттығулар кешені. «Орманға келдік пойызбен» Орманға келдік пойызбен: Чух-чух-чух, Чух-чух-чух, Қандай гажап алаңқай, Қандай әсем, алақай! Кірпі келеді домалап: П-ф-ф-ф,п-ф-ф-ф,п-ф-ф-ф!</p>	<p>беріктіге нашар. Қағаз кеңеймейді, созылмайды және оңай жыртылады. - Дұрыс. Ал матадан жасалған киімдерді кию оңай - мойын арқылы жемпір киіңіз, мойынға, қолдарға, аяқтарға кие беруге болады, ол созылады, жыртылмайды.</p> <p>Тәжірибе №3 - Иә, мата мен қағаз әртүрлі материалдар, бірақ олар біршама ұқсас. Мысалы, біз қағазды қолымызбен мыжысақ, оған не болады? -Матаны мыжып көрейік, қолымызбен қысайық. Енді қарашы, ол не болып қалды? (умаж) Ал дене шынықтыру сабағынан кейін шорт пен футболканы мыжып</p>	<p>Сыбырлайды, сөйлейді. Тәрбиеші: Дұрыс, сыбдырлайды. Енді матадан жасалған орамалды алыңыз, біз оны мыжып бастаймыз. Тыңдаңыз, мата сөйлей ме? Сіз бірдеңе естисіз бе? Балалар: Ештеңе! Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал сөйлемейді, дыбыс шығармайды, бірақ қағаз орамал сыбырлайды. Қағазды сыбырлататын киімді ме немесе матадан үнсіз тұрған киім кигенді ұнатамыз ба? Қайсы киім жақсы? Тәжірибе №2. Қағаз мен матаны тегістеу. Тәрбиеші: Балалар, қараңдаршы, орамалымыз умаж</p>
--	---	---	--	---

<p>2-топ: Машаның көйлегіне гүл жапсырамыз.</p> <p>3-топ: Машаға қолишатыр мүсіндейміз</p> <p>4-топ: Машаға тігін машинасын құрастырып сыйға береміз.</p> <p>Жасаған жұмыстарын қорапқа салып Машаға жібереміз. Балаларды мадақтау.</p> <p>Денешынықтыру</p> <p>Кіріспе бөлім.</p> <p>Балалармен амандасу</p> <p>Тәрбиешінің артынан әр түрлі бағытта жүру.</p> <p>Негізгі бөлім.</p> <p>Тыныс алу жолдарына арналған жаттығулар кешені.</p> <p>«Орманға келдік пойызбен»</p> <p>Орманға келдік пойызбен:</p> <p>Чух-чух-чух, Чух-чух-</p>	<p>болады?</p> <p>• Егер сіз суықта қолғапсыз жүрсеңіз не болады?</p> <p>Сергіту жаттығуы.</p> <p>Таңертең ерте тұрамын, Беті қолды жуамын. Апам берген киімді, Өзім киіп аламын. Кешке үйге келгенде, Бәрін жинап қоямын.</p> <p>Пакеттен шыққан тапсырма.</p> <p>Аюдың кофтасын боя Туіннің юбкасын жапсыру</p> <p>Білмесбектің қалпағын мүсіндеу</p> <p>Машаға тігін машинасын құрастыр.</p> <p>Балалардың жұмысын көрмеге апару, суретке түсіру, мадақтау.</p> <p>Қазақтілі Қауіпсіздік ержелерін түсіндіру.</p>	<p>Алмаларды арқалап: Фэф-р, Фэф-р, Фэф-р! Міне, ұшып ара келді, Балаларға бал әкелді: З-з-з! З-з-з!</p> <p>Шынтаққа келіп қонды: З-з-з!З-з-з!</p> <p>Мұрынға қарай ұшты ол: З-з-з!З-з-з!</p> <p>Есек сонаны қорқытты: Й-а-а! Й-а-а! Й-а-а!</p> <p>Бар орманды шулатты: Й-а-а! Й-а-а!Й-а-а!</p> <p>Аспанда қаздар ұшып барады, Есекті көріп қаздар қиқулады: Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у! Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!</p> <p>Негізгі қимылдарды орындау:</p> <p>Тіке бағытта төрттағандан еңбектеу.</p> <p>Ойын жаттығуы:</p> <p>«Маған қарай еңбекте!» – бір-біріне кедергі жасамау, бір-</p>	<p>алсаң, оларға не болады? (умаж). Олар ұсқынсыз болып қалады. Сондықтан оларды мұқият бүктеп, түзету керек.</p> <p>Тәжірибе №4</p> <p>Матадан не істеуге болады? (тігу, жуу, кептіру, үтіктеу)</p> <p>Қағазды қайшымен кесуге болады. Ал мата ше? Оны қайшымен де кесуге болады.</p> <p>Бүгін мата туралы не білдік, есімізге түсірейікші? Мата қандай болуы мүмкін? Жұқа және қалың Қалың матадан әдетте қандай киім тігіледі? (қыс мезгіліне, суық мезгілге арналған киім) Мата оңай жыртыла ма? (жоқ, ол жеткілікті күшті)</p> <p>Сондықтан киімге абай болу керек. Айгүл тігінші болып,</p>	<p>болып кеткен, енді оларды түзеп көрейік. Алдымен қағаз орамалды қолыңызбен тегістеңіз. Сіз оны тегістей алдыңыз ба?</p> <p>Тәрбиеші: Иә, дұрыс айтасың! Қағаз орамалдың мыжылғаны онша, түзелмейді. Қолымызбен матадан жасалған орамалды тегістеп көрейік. Не болды?</p> <p>Балалар: Бұл тегістеледі!</p> <p>Тәрбиеші: Дұрыс, матадан жасалған орамал тегістелгенде түзеледі. Қортынды балаларды мадақтау.</p> <p>Музыка</p> <p>Тақырыбы: Күзгі орман</p> <p>Балаларды</p>
--	--	--	--	--

<p>чух, Қандай <i>гажжап</i> алаңқай, Қандай әсем, алақай! Кірпі келеді домалап: П-ф-ф-ф,п-ф-ф-ф,п- ф-ф-ф! Алмаларды арқалап: Фэф-р, Фэф-р, Фэф-р! Міне, ұшып ара келді, Балаларға бал әкелді: З-з-з! З-з-з! Шынтаққа <i>келіп</i> қонды: З-з-з!З-з-з! Мұрынга қарай ұшты ол: З-з-з!З-з-з! Есек <i>сонаны</i> қорқытты: Й-а-а! Й-а-а! Й-а-а! Бар орманды шулатты: Й-а-а! Й-а-а!Й-а-а! Аспанда қаздар ұшып барады, Есекті көріп қаздар қиқулады: Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!Г-у- у! Г-у-у!Г-у-у!Г-у-у!Г-у- у!</p>	<p><i>балақай!</i> ҰІӘ жүргізілу барысы: Көңілді шеңбер Қуанамын менде Қуанасың сенде Қуанайық достарым Арайлап атқан күнге Қызығушылықты ояту. II. Тосын сәт. Сауысқан хат әкеледі. -Бұл хат кімнен деп ойлайсыңдар? Бұл хатты Ернар мен Жанар деген балалар жазыпты. Олар орманнан саңырауқұлақтар теруге барғысы келеді екен. Алай да қандай неден сақтануға болатынын білмейді екен. Сол себепті сендерден көмек сұрап хат жазыпты. Көмектесеміз ба? Ой қозғау. Слайд көрсету. АҚТ технологиясымен жұмыс.</p>	<p>бірімен соқтығыспау. Екі аяқпен секіру (аяқты бірге қосып – аяқты алашақ қойып). Қуыршаққа балалардың қалай секіретінін көрсетуді ұсынады. Екі аяқпен бір мезетте жігерлене итерілуіне назар аударды. Ұлттық ойын –ұлт қазынасы «Кетті, кетті орамал». Шеңбер бойымен шапшаң қозғалатын ойын бастаушы болып, балалардан орамалды алып қоюға тырысады Қортынды</p>	<p>киім тіккенде, осы киімдерге ұқыптылықпен қарасаңыз, ол қуанады.</p>	<p>А.Затаевичтің «Қазақ маршы» шығармасыменқарс ы алу. Шеңбермен жүруді,жүгіруді, жеңіл биырғақтарын үйрету. «Күзгі орман» суретінбалаларға көрсетіп,орманда қандайаңдардың мекендейтінінсұрай ды. - Өздерің білетінаңдардың қимылын салыпкөрсетіңдерші . - Балалар, бәріміз бірге күзгі орманға атарбаға отырып барайықшы: Атарбаға мінеміз, Күзгі орманға келеміз. Аңдарменен дос болып, Саңырауқұлақ тереміз, - деп балаларды</p>
---	---	--	---	--

	<p>Негізгі қимылдарды орындау: Тіке бағытта төрттағандап еңбектеу. Ойын жаттығуы: «Маған қарай еңбекте!» – бір-біріне кедергі жасамау, бір-бірімен соқтығыспау. Екі аяқпен секіру (аяқты бірге қосып – аяқты алыс қойып). Қуыршаққа балалардың қалай секіретінін көрсетуді ұсынады. Екі аяқпен бір мезетте жігерлене итерілуіне назар аударды. Ұлттық ойын – ұлт қазынасы «Кетті, кетті орамал». Шеңбер бойымен шапшаң қозғалатын ойын бастаушы болып, балалардан орамалды алып қоюға тырысады Қортынды</p>	<p>Ернар мен Жанар балаларды қарсы алады. Сұрақ жауап Балалар, орманда табиғат аясында қандай қауіпсіздік ережесін сақтау керек? -Қандай жәндіктерден абай болу керек? -Осындай жағдайларды болдырмау үшін не істеу керек? -Тағы да қандай қауіпсіздік ережесін сақтау керек? Дид ойын: «Пайдалы, зиянды» Шарты: Табиғат аясындағы пайдалы және зиянды заттарды топтау. Сергіту сәті. Саңырауқұлақ болайық, Тізе бүгін отырайық. Жаңбыр жауса көтеріліп, Өсіп-өсіп алайық Қортынды.</p>			<p>отырғызады. Музыка тыңдау: Музыка жетекшісі балаларды музыка тыңдауға отырғызады, сипаттарын түсіндіреді. «Жанрды ажырат» әуенді-дидактикалық ойын арқылы ән тыңдап, жанрын ажыратуға үйретеді. 1. «Сәби қуанышы» (Е. Құсайынов) – көңілді ырғақ. 2. «Мерекелік мари» (Б. Дәлденбаев) - жігерлі. 3. «Вальс» (Қ. Шілдебаев) - сабырлы. «Баспалдақпен шығамыз» (Е. Тиличеева) жаттығуын жасату. Балаларға: «Көлікке мініміз, орманға барамыз», -</p>
--	---	---	--	--	--

		<p>Дид ойын: «Табиғаттағы ереже» Шарты: Сурет көрсете отырып табиғаттағы ережені түсіндіру.</p> <p>1. Қоқысты кез келген жерге тастама, арнайы қоқыс жәшігіне сал!</p> <p>2. Ағаштарды кеспе, бұтағын сындырма!</p> <p>3. Жануарларға зиян келтірме, қамқорлық жаса!</p> <p>4. Құстарды өлтірме, ұя жасап қамқорлық көрсет!</p> <p>5. Өсімдіктерді (шөптер, гүлдер) жұлма!</p>			<p>деп шеңбермен алып жүреді. «Күзгі орман» ертегісін қуыршақ театры арқылы ойнауды үйрету. Әже, қыздар, Аю, Түлкі. Ертегіні қуыршақ театры арқылы ойнап, әндерін, қимылдарын ұсыну.</p> <p>Ән үйрену: «Саңырауқұлақ тереміз» (Г. Абдрахманова) әні үйретіледі. Би: «Кел, билейік» (Б. Байқадамов, М. Әлімбаев). Би қимылдарын көрсетіп, («Ақжелкен» ұнтасынан) жеңіл би ырғағын үйретеді.</p> <p>Дидактикалық ойын: «Қасқыр мен қояндар» қойылымын (Ж. Бизенің «Кармен»</p>
--	--	---	--	--	---

					шығармасына) үйретеді (би қимылдары үлгіде берілген). Балаларды орындарына отырғызып, текше арқылы жігерлі, көңілді, сабырлы сипаттарды ажырату ойынын ұсынады. Қортынды
Серуенге дайындық	Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсету. Киіну: Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.				
Серуен	Картотека № 3 Жәндіктерді бақылау.	Картотека №6 Желді бақылау.	Картотека №8 «Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»	Картотека №10 Торғай мен Қарғаны бақылау.	Картотека № 12 Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.
	Серуен картотекасынан				
Серуеннен оралу	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет жасауға тәрбиелеу Қолдарын сабынмен жудыру, өз сүлгілеріне сүртінулерін талап ету, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу Балаларға реттілікпен киімдерін шешуі, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды үйрету. Гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.				
Балалардың үйге қайтуы	Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.				
	Ата –аналармен балалардың тазалықтары жайлы әңгімелесу.	Ата-аналарға балалардың жеке бас гигиенасына назар аудару керектігін	Ата-аналарға балабақшаға төлейтін төлем ақысын уақытылы керектігін	Ата-анамен балаларының тамақтануы жайында кеңесу беру.	Ата –аналармен балалары туралы әңгімелесу.

		<i>ескерту.</i>	<i>ескерту.</i>		
--	--	-----------------	-----------------	--	--

Тәрбиелеу – білімберу процесінің циклограммасы
Білімберу ұйымы (шағын орталық)

Топ: Аралас топ

Балалардың жасы: 2.3.4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 21.10 – 25.10.2024ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау	<i>Күй күмбірі – ұлттық құндылық, ұлттық өнерді бала бойына сіңіру.</i> Балалардың көңіл-күйін бақылау. дене қызуын өлшеп тазалықтарын тексеру. Арнайы журналға тіркеу. Мәдени-гигиеналық шараның орындалуын қадағалау. Медбике, психологпен бірлескен жұмыс.				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	<i>Өнегелі -15 мин – ата-анамен бала денсаулығы, мінез –құлқы туралы әңгіме жүргізу, кеңес беру.</i> «Балалардың демалыс күндерін қалай, қайда өткізгендері жайлы» әңгімелесу. Ата-аналараға ертеңгілік жаттығуға балаларды үлгертіп әкелулерін ата-аналарға түсіндіру				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа іс -әрекеттер	<i>Картотека № 3 Дид ойын: «Суретші қай жерде қателесті?» Мақсаты: Суреттегі сәйкессіздікті таба біледі.</i>	<i>Картотека № 5 Дид ойын: «Телефон» Мақсаты: естіген сөзді екінші балаға бұлжытпай жеткізе отырып, диалогты сөйлеуді үйренеді.</i>	<i>Картотека №10 Дид ойын: Танып ал да, атын ата Мақсаты: заттың түр-түсін, пішінін, атын атауға жаттықтыру; сөздік қорын молайту; ойлау қабілетін дамыту</i>	<i>Картотека № 7 Дид ойын: «Гүлдерді күтеміз» Мақсаты: балалардың табиғатты қорғау, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау, яғни суару, қопсыту дағдылары дамиды.</i>	<i>Картотека № 6 Дид ойын: «Кімге не керек» Ойынның мақсаты: Түрлі мамандықтың еңбек құралдарын танып айта біледі.</i>
<i>Коммуникативтік дағдыларды дамыту картотекасынан</i>					
Таңертенгі жаттығу	<i>Қараша айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау</i>				

Таңғыас	<p><i>Үнемді тұтыну ережелерін түсіндіру.</i> Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу мәдениетімен таныстырып отыру.</p> <p><i>Қауіпсіздік ережелері- тамақ ішу кезінде, құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту.</i></p> <p><i>Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.</i></p>									
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	<p align="center"><i>«Балалар кітапханасы»-жобасы аясында, бала тілін дамыту.</i></p> <table border="1" data-bbox="376 316 2190 791"> <tr> <td data-bbox="376 316 734 791"> <p><i>Жабырқауды білмейміз, Жалқаулықты сүймейміз, Біз талантты жас ұлан, Үлгі аламыз жақсыдан.</i></p> </td> <td data-bbox="734 316 1115 791"> <p><i>Өсеміз біз күліп-ойнап, Он саусақтың саласындай, Өсеміз біз күліп-ойнап, Бір үйдің баласындай.</i></p> </td> <td data-bbox="1115 316 1496 791"> <p><i>Бақшамызға барғанда Жолыққан бар жандарға. Ертемен ақ пейілмен, «Қайырлы таң» деймін мен</i></p> </td> <td data-bbox="1496 316 1854 791"> <p><i>Қуанамын мен де, Қуанасың сен де, Қуанайық достарым Арайлап атқан күнге.</i></p> </td> <td data-bbox="1854 316 2190 791"> <p><i>«Арайлап таң атты» Арайлап таң атты, Күн шуағын шашты. Сәлем күн, сәлем жер Сәлем достар Бәріміз бірге болайық.</i></p> </td> </tr> </table>					<p><i>Жабырқауды білмейміз, Жалқаулықты сүймейміз, Біз талантты жас ұлан, Үлгі аламыз жақсыдан.</i></p>	<p><i>Өсеміз біз күліп-ойнап, Он саусақтың саласындай, Өсеміз біз күліп-ойнап, Бір үйдің баласындай.</i></p>	<p><i>Бақшамызға барғанда Жолыққан бар жандарға. Ертемен ақ пейілмен, «Қайырлы таң» деймін мен</i></p>	<p><i>Қуанамын мен де, Қуанасың сен де, Қуанайық достарым Арайлап атқан күнге.</i></p>	<p><i>«Арайлап таң атты» Арайлап таң атты, Күн шуағын шашты. Сәлем күн, сәлем жер Сәлем достар Бәріміз бірге болайық.</i></p>
<p><i>Жабырқауды білмейміз, Жалқаулықты сүймейміз, Біз талантты жас ұлан, Үлгі аламыз жақсыдан.</i></p>	<p><i>Өсеміз біз күліп-ойнап, Он саусақтың саласындай, Өсеміз біз күліп-ойнап, Бір үйдің баласындай.</i></p>	<p><i>Бақшамызға барғанда Жолыққан бар жандарға. Ертемен ақ пейілмен, «Қайырлы таң» деймін мен</i></p>	<p><i>Қуанамын мен де, Қуанасың сен де, Қуанайық достарым Арайлап атқан күнге.</i></p>	<p><i>«Арайлап таң атты» Арайлап таң атты, Күн шуағын шашты. Сәлем күн, сәлем жер Сәлем достар Бәріміз бірге болайық.</i></p>						
Білімберу ұйымының кестесі бойынша Ұйымдастырылған іс-әрекет.	<p align="center"><i>«Еңбегі адал жас өрен» жобасы аясында «Мен зерттеушімін»- экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында ұя.</i></p> <table border="1" data-bbox="376 879 2190 1481"> <tr> <td data-bbox="376 879 734 1481"> <p>Қызығушылықтарын ояту. Таңғажайып сәт: <i>Есік қағылып, Сайқымазақ келеді. -Сәлеметсіңдер ме, балалар! -Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді, бірақ қалай өсетінін, қалай өсіру керек екенін білмей тұрмын, мүмкін сендер маған осы</i></p> </td> <td data-bbox="734 879 1115 1481"> <p>Менің сүйікті бұрышым Қызығушылықтарын арттыру: Дид ойын: «Кім тапқыр?» <i>Адамдардың бәрі қызығады, Су құймасаң, сәні бұзылады. (Гүл)</i> Ой дамыту АҚТ технологиясымен жұмыс. «Гүл»</p> </td> <td data-bbox="1115 879 1496 1481"> <p>Таңғажайып сәт: Маша келеді. (АҚТ технол) <i>- Сәлеметсіңдер ме, балалар! Ой Маша. Қош келдің! Саламатсың ба? Қолыңдағы не? Маша: Менің қолымдағы – бөлме өсімдігі. Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді,</i></p> </td> <td data-bbox="1496 879 1854 1481"> <p>Қызығушылықты ояту. <i>Балалар бүгін мен сендердің бәріңді кішкентай ғалымдар еткім келеді. Сендерге ғалым болып, жұмыс жасаған ұнай ма? Ендеше бәріміз мына сиқырлы таяқшаның көмегімен ғалым боламыз.</i> Мынау біздің</p> </td> <td data-bbox="1854 879 2190 1481"> <p>Менің сүйікті бұрышым Ертегілер әлемі Ғажайып сәт. Аудио: «Ертегілер» әні қайырмасын қосу. <i>Балалар өлеңде не туралы айтып жатыр? Сендерге ертегі тыңдаған ұнай ма?</i> Ендеше «Ғажайып</p> </td> </tr> </table>					<p>Қызығушылықтарын ояту. Таңғажайып сәт: <i>Есік қағылып, Сайқымазақ келеді. -Сәлеметсіңдер ме, балалар! -Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді, бірақ қалай өсетінін, қалай өсіру керек екенін білмей тұрмын, мүмкін сендер маған осы</i></p>	<p>Менің сүйікті бұрышым Қызығушылықтарын арттыру: Дид ойын: «Кім тапқыр?» <i>Адамдардың бәрі қызығады, Су құймасаң, сәні бұзылады. (Гүл)</i> Ой дамыту АҚТ технологиясымен жұмыс. «Гүл»</p>	<p>Таңғажайып сәт: Маша келеді. (АҚТ технол) <i>- Сәлеметсіңдер ме, балалар! Ой Маша. Қош келдің! Саламатсың ба? Қолыңдағы не? Маша: Менің қолымдағы – бөлме өсімдігі. Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді,</i></p>	<p>Қызығушылықты ояту. <i>Балалар бүгін мен сендердің бәріңді кішкентай ғалымдар еткім келеді. Сендерге ғалым болып, жұмыс жасаған ұнай ма? Ендеше бәріміз мына сиқырлы таяқшаның көмегімен ғалым боламыз.</i> Мынау біздің</p>	<p>Менің сүйікті бұрышым Ертегілер әлемі Ғажайып сәт. Аудио: «Ертегілер» әні қайырмасын қосу. <i>Балалар өлеңде не туралы айтып жатыр? Сендерге ертегі тыңдаған ұнай ма?</i> Ендеше «Ғажайып</p>
<p>Қызығушылықтарын ояту. Таңғажайып сәт: <i>Есік қағылып, Сайқымазақ келеді. -Сәлеметсіңдер ме, балалар! -Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді, бірақ қалай өсетінін, қалай өсіру керек екенін білмей тұрмын, мүмкін сендер маған осы</i></p>	<p>Менің сүйікті бұрышым Қызығушылықтарын арттыру: Дид ойын: «Кім тапқыр?» <i>Адамдардың бәрі қызығады, Су құймасаң, сәні бұзылады. (Гүл)</i> Ой дамыту АҚТ технологиясымен жұмыс. «Гүл»</p>	<p>Таңғажайып сәт: Маша келеді. (АҚТ технол) <i>- Сәлеметсіңдер ме, балалар! Ой Маша. Қош келдің! Саламатсың ба? Қолыңдағы не? Маша: Менің қолымдағы – бөлме өсімдігі. Мен мына гүлді үлкен де, әдемі етіп өсіргім келеді,</i></p>	<p>Қызығушылықты ояту. <i>Балалар бүгін мен сендердің бәріңді кішкентай ғалымдар еткім келеді. Сендерге ғалым болып, жұмыс жасаған ұнай ма? Ендеше бәріміз мына сиқырлы таяқшаның көмегімен ғалым боламыз.</i> Мынау біздің</p>	<p>Менің сүйікті бұрышым Ертегілер әлемі Ғажайып сәт. Аудио: «Ертегілер» әні қайырмасын қосу. <i>Балалар өлеңде не туралы айтып жатыр? Сендерге ертегі тыңдаған ұнай ма?</i> Ендеше «Ғажайып</p>						

<p>гүлді өсіруге көмектесесіңдер ме? Менің сүйікті бұрышым. Ой дамыту Суреттермен жұмыс. Гүлдер екіге бөлінеді. Дала гүлдері, бөлме гүлдері. - Гүл дегеніміз - өсімдік, олар өмір сәні, табиғат көркі. Гүлдер терезелердің алдына сән бергенімен қоймай, бөлме ауасын тазартады, адамдарға жақсы көңіл - күй сыйлайды. Дала гүлдері көктемде шығып, жаздай құлпырып тұрады, күз болып, күн суыта бастағанда олар құрап қалады. Сонымен қатар емдік гүлдер де болады. Оны үлкен топқа барғанда толық білетін боласыңдар.</p>	<p>Адамдар гүлдерді жақсы көреді. Олардың сұлулығы көңілді көтерді. Гүлдер ауаны тазартады. Бірақ қыста олар өспейді, сосын адамдардың көңілі түсіп қалатын болды. Сондықтан олар гүлдерді үйде отырғызып, оны күтетін болды. Сөйтіп бөлме өсімдіктері пайда болды. Миға шабуыл Біздің бөлмемізде гүлдер бар ма? - Бөлме өсімдіктерінің қандай пайдасы бар? - Гүлдердің түсі қандай? - Гүлдердің дұрыс өсуі үшін не істейміз? Ой қозғау Балаларды топқа бөлу. 1-топ Дид ойын: «Сиқырлы себет» Шарты:</p>	<p>бірақ қанша өсірсем де өспейді. Қалай өсетінін, қалай өсіру керек екенін білмей тұрмын, сендер маған осы гүлді өсіруге көмектесесіңдер ме? Тәрбиеші: Маша сен ренжіме, сенің қолыңдағы гүл жасанды гүл, сол себепті ол гүл өспей тұр. Ал, біздің балаларымыз сізге табиғи гүлдің қалай өсетінін көрсетеді. - Балалар біз Машаға гүлді қалай отырғызып, баптауға болатынын көрсетеміз бе? - Гүл дегеніміз - өсімдік, олар өмір сәні, табиғат көркі. Гүлдер бөлме ауасын тазартады, адамдарға жақсы көңіл - күй сыйлайды. Гүлдердің де жанды табиғат, адамдармен сөйлескендей олармен де сөйлесіп, өз</p>	<p>зертханамыз. Тәжірибе №1 Ой қозғау. Қазір қандай мезгіл? Неліктен гүлдер күзде солып қалады? Мақсаты: өсімдіктің өсуінің температураға, ылғал мөлшеріне тәуелділігін анықтау. Құрал-жабдықтар: өсімдіктері бар кастрюль; өсімдік сабағының диаметріне сәйкес ұзындығы 3 см резеңке түтікке салынған шыны түтік; мөлдір контейнер. Тәжірибе барысы: Суарар алдында судың температурасын өлшеп (су жылы), сабағынан қалған діңгекке су құйып, оған алдымен шыны түтік салып резеңке түтік кигізіп, бекітеді. Шыны</p>	<p>гүл»ертегісін тамашалық. АҚТ технологиясымен Баяғы өткен заман да бір гүл өмір сүріпті. Гүлдің басқа достары болмапты. Бір күні күн бұлттан анып, жаңбыр жауа бастайды. Гүл жаңбырдан қаша алмайды. Жаңбыр жауып, басылған соң, күн қайта ашылады. Кейін гүлдің көңілі көтеріліп, қуанады. Ол әртүрлі қимыл жасап билейді. Бір кезде оның басындағы тұқымы жерге себіледі. Гүл оны байқамайды. Гүл тағы да менің достарым жоқ, деп мұңайып жылай бастайды.</p>
--	--	--	---	--

<p>Дид ойын: «Гүлдерді өсір» Шарты: Қиылған суреттерді реті бойынша тамырдан бастап құрастыру. «Қармақ» Шарты: Сұрақтар ілмегі арқылы жауап беру. Гүлдердің құрлысы: тамыры, сабағы, жапырағы</p> <p>Дид ойын: «Гүлдер әлемі» Мозайка гүл құрастыру арқылы топқа бөлу. 1-топ: Дала гүлін салу. Дәстүрден тыс әдіс-тәсіл арқылы трафаретпен раушан гүлінің суретін салу. 2-топ: Бөлме гүлі. Геран гүлін берілген гүл отырғышқа қиып жапсыру. Тәжірибе №1. «Сумен және сусыз»</p>	<p>Себеттен сипап сезіп, заттарды алу. Гүлге суқұйғыш, сусепкіш, шағын күрек.</p> <p>Сергіту сәті: Тербеледі ағаштар Алдымнан жел еседі Кіп-кішкентай ағаштар Үп-үлкен болып өседі.</p> <p>2-топқа тапсырма. Дид ойын. «Гүлді қалай күтеміз»</p> <p>Суретке өз ойын айту. Сурет арқылы гүлдің күту жолдарын айтады. шүберек, су сепкіш, су бүркегіш, таяқша беріледі. Тым көп су</p>	<p>ілтипатыңды білдіріп, баптап, күтіп, сүйіспеншілікпен қарап, еркелетіп тұру қажет. Гүлдердің құрылысын қарайықшы: тамыры, сабағы, жапырағы, күлтешелері болады. Дид ойын: «Гүл отырғызамын» Тәжірибелік жұмыс. - Балалар, біз тәжірибе жүзінде Машаға гүлді қалай отырғызу, қалай күтіп баптау керектігін көрсетейікші. Алдымен бәріміз алжапқыш тағып алайық бағбан, галым боламыз. - Алдымен, гүлдің өскінін қиып алып, оның тамыры шыққанша суға салып қоямыз. Шелекке құнарлы топырақ салып, тамыры бар өскінді сол топыраққа отырғызамыз. Тамыры топырақтың</p>	<p>түтіктен су ағып жатқанын бақылаңыз. Суды қармен салқындатыңыз, температураны өлшеңіз (ол суық болды), оны құйыңыз - түтікке су кірмейді. Қорытынды: Күзде тамырлар суық суды сіңірмейтіндіктен, су көп болғанымен гүлдер қурап қалады.</p> <p>Тәжірибе №2. Өсімдікте не болады? Мақсаты: жапырақтан су буланған кезде өсімдікке не болатынын анықтау. Құрал-жабдықтар: суға малынған губка. Тәжірибе: Қане бәріміз секірейік. Секіргенде не сезінесіз? (ыстық); ыстық болған кезде не болады? (тер шығады, содан кейін</p>	<p>Қарап тұрған күннің көзі жабылып, тағы да жаңбыр жауады. Жаңбырдан соң, гүл жан-жағына қараса кішкентай-кішкентай гүлдердің шыға бастағанын көреді. Гүл: «Енді менің достарым көбейді, алақай» - деп қуанады. Содан бері әртүрлі гүлдер жерге шыға бастапты.</p> <p>Ой қозғау. Сұрақтар ілмегі Ертегі ұнады ма? Гүлдің достары қалай көбейді? Оған нелер көмектесті? Бұлт, күн қай да мекендейді? Гүл қайда өмір сүреді? Жоғары-төмен ұғымы.</p>
--	--	--	---	--

Міндеті:
өсімдіктердің өсуі мен дамуына қажетті сыртқы орта факторларын (су, жарық, жылу) бөліп көрсету.
Құрал-жабдықтар:
екі бірдей өсімдік (бальзам), су.

Тәжірибе барысы:
Өсімдіктердің неліктен сусыз өмір сүре алмайтынын анықтау (өсімдік құрап қалады, жапырақтары құрайды, жапырақта су бар); бір өсімдік суарылып, екіншісі суарылмаса не болады (суармаса өсімдік кеуіп, сарғайып, жапырақтары мен сабағы икемділігін жоғалтады т.б.)?

құюға болмайды.
Су бүркегішпен қатты сепсе, жапырақтары сынып қалуы мүмкін.
Гүлдің жанында жүгірме, ойнама, гүл құлауы мүмкін.
3-топқа тапсырма
Дид ойын: «Гүлді ретімен құрастыр»
Шарты: Фетр материалдан жасалған гүл құрлысын ретімен кнопка арқылы құрастыру

Тәжірибе алаңы
Кішкентай ғалымдар.
«Гүл қайда жақсы өседі?»
Міндеті:
өсімдіктердің өсуі мен дамуына қолайлы жағдайларды анықтау, өсімдіктердің топыраққа тәуелділігін негіздеу.
Құрал-жабдықтар:
екі бірдей кесінді, су құйылған ыдыс, топырақ, өсімдік

астында болады, олар көрінбейді, гүлдердің су ішуіне көмектеседі, сондықтан да оларға су құйып тұру қажет. Гүлдердің тамыры дем алып тұру үшін, топырағын қопсытамыз.
Тәрбиеші Машамен бірге гүлге су құйып, топырағын қопсытып көрсетеді.
Маша Рахмет балалар!
Тәрбиеші: -
Жарайсыңдар! – Енді отырғызған гүлімізді терезе алдына қоямыз. Гүлдер күннің көзін жақсы көреді.
Машаға сыйлық ретінде гүл жасап берейік.

Дид ойын: «Гүл сыйлаймыз»
Балаларды топқа бөлу
1-топ: Үлкен құмыра құрастыру.
2-топ: Гүлдерді бояу.

ол жоғалады, буланады).
Қолымызды су буланып кететін жапырақ деп елестетейік. Губканы суға салып, білекте ұстау. Қандай сезімдер болып жатыр? (суық сезіну).
Жапырақтардан су буланғанда не болады? (олар мұздайды)
Не өзгерді?
Мақсаты:
Жапырақтан су буланғанда олардың мұздайтынын дәлелдеу.
Тәжірибе қортындысы.
Термометрді алып, дымқыл шүберекпен орап, жылы жерге қою. 5-10 минуттан кейін температураның неге төмендегенін тексеру? Матадан су буланған кезде

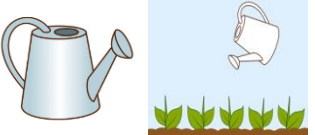
Гүлдердің түстері қандай болады?
Күннің түсі қандай?

Күннің пішіні қандай?
Бұлттың түсі қандай?

Ендеше бізде гүлге достар жасап береміз бе?
Шығармашылық бұрыш
1-топ:

Гүлдерді құрастыру
Қатар-қатар тұрамын құрастыруға барамын,
2-топ: Гүлдерді жапсыру
Адымдап жүрем нық басып,
Жапсырайық гүлдерді топтасып
3-топ: Трафарет арқылы гүлдің

	<p>Біз бір апта ішінде суаруға байланысты өсімдіктердің күйін бақылау нәтижелерін шығару.</p> <p>Қорытындылаймыз Иә, өсімдіктер сусыз өмір сүре алмайды. Сайқымазақ не деген керемет балар рақмет сендерге, мен үйіме барып, гүлдерімді өсіремін Су болыңдар. Дид ойын: «Гүлге су құямыз»</p> <p>Шарты: Гүлдерге су құятын Ыдысты мүсіндеу.</p> <p>Тақпақ Гүлім, гүлім, өсе бер, Әдемі боп, асыл боп. Күндей жайнап кете бер, Қызыл, сары, жасыл боп.</p> <p>Қорытынды. -Балалар, бүгін бізге кім келді?</p>	<p>күтіміне арналған заттар.</p> <p>Тәжірибе барысы: Топырақсыз өсімдіктер ұзақ өмір сүре алатынын анықтаңыз? (мүмкін емес); олар қай жерде жақсы өседі - суда немесе топырақта? Герань шламын әртүрлі контейнерлерге салыңыз – суға және топыраққа. Бірінші жаңа жапырақ пайда болғанша оларды бақылау;</p> <p>Қорытынды: топырақтағы өсімдікте бірінші жапырақ тезірек пайда болады, өсімдік жақсы күш алады; суда өсімдік әлсіз болады.</p> <p>Дид ойын: «Гүлді алқап»</p> <p>Балаларды топқа бөлу.</p> <p>1-топ: Берілген гүлді гуашь арқылы бояу</p>	<p>3-топ: Құмыраға гүлдер жапсыру.</p> <p>4-топ: Гүл қоятын стол мүсіндеу.</p> <p>Бәрі бірге тақпақ айту</p> <p>Гүл өсірдім бөлмеме Болат Үсенбаев Көркі болған үйімнің, Гүлді көрсем сүйіндім. Қызыл, аппақ гүлдерім Күнменен мың құбылды. Маша балаларға рақмет айтып қоштасады. Тәжірибе №2</p> <p>ӨСІМДІКТЕРГЕ ҚОРҒАНУ ҮШІН НЕ КЕРЕК?</p> <p>Міндеті: Өсімдіктердің қоректенуі үшін жарықтың қажеттілігін анықтау</p> <p>Материал: Қатты жапырақтары бар бөлме өсімдіктері (фикус, крассула) гипс.</p> <p>Жұмыс барысы: Балалардың болжамдары тәжірибе арқылы</p>	<p>салқындау пайда болады.</p> <p>Салқын болғанда өсімдіктің өсуі бәсеңдейді.</p> <p>Ой қозғау. - Гүлдердің ұзақ уақыт ауырмай, жайқалып тұруы үшін не істеу керек? - Күтіп - баптау керек. Гүлдерді әжұлмау керек. Гүлдерді баспау керек. Гүлдер өсіп тұрған бөлмеде біз өзімізді қуанышты сезінеміз, көңіліміз көтеріңкі болады. Олардың көптеген түрлері болады. Түстері де әртүрлі болады. Гүлдер біздің досымыз.</p> <p>Сұрақ –жауап. Сендерге ғалым болған ұнады ма? Нені зерттедік? Балаларды мадақтау.</p>	<p>суретін салу</p> <p>Секіріп келем қуана, сурет салам қаншама 4-топ: Үлгі бойынша гүлді мүсіндеу</p> <p>Оңға-солға қарайын Ермексазды алайын Мүсін жасап гүлдердің Себетіме салайын. Балаларды мадақтау.</p> <p>Музыка Тақырыбы:Күз байлығы Балаларды амандасу жаттығуын жасап қарсыалу. Ө. Байділдаевтың «Көңілдіби» шығармасымен балаларды қарсы алады, жүреді, әртүрлі ырғақтықимылдарды жасап үйретеді. - Балалар, біз өткен жолы «Күзгі</p>
--	--	--	---	--	---

-Біз оған не өсіруге көмектестік?

-Бөлме гүлдеріні не үшін қажет деп ойлайсыңдар?

Балаларды бағалау, мақтау, мадақтау.

Денешынықтыру
Кіріспе бөлім.

Амандасу

Шеңбермен жүру.

Педагогтың артынан

жүру, жүгіру.

Шеңберге тұру.

Балаларға

жалаушалар беру,

бірінің соңынан бірін

жүгіріп, шеңберге

тұрғызу

Негізгі бөлім

Жалпы даму

жәттықтары

Жалаушамаен

1. Аяқтары иық

мөлшерінде.

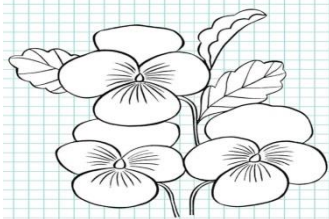
Жалаушаны жоғары

созып ұстайды.

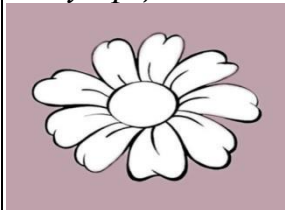
Жалаушаны және

басты оң – сол

жаққа қисайту.

2-топ: Берілген гүлді түрлі – түсті ермексаз жағу арқылы әсемдеу

3-топ: Себетке гүлдер жапсыру.

Тақпақ

Қызыл жасыл гүл егіп,

Баптап, күттік,

түрлеттік.

Қалмасын деп қуарып,

Апта сайын суардық.

Гүлдендірдік ауланы,

Аулада гүл қаулады.

Сылдырмақ.

Балаларды шеңберге шақыру.

тексеріледі:

жапырақтың бір

бөлігі гипспен

жабылады, өсімдік бір

апта бойы жарық

көзіне қойылады.

Бір аптадан кейін

балалар қорытынды

жасайды: жарықсыз

өсімдіктерде

тамақтану

қалыптаспайды.

Өйткені гипстелген

жапырақта өсу

тоқтатылған.

Денешынықтыру

Кіріспе бөлім.

Амандасу.

Ойын гимнастикасы

Алақанды ашайық,

Шапалақты соғайық.

Шап-шап-шапалақ.

Шап-шап-шапалақ.

Кәне, маған қара,

Бәрін бірдей қайтала.

Бір-екі-үш, бір-екі-үш,

Бәрін бірдей қайтала.

(барлық қимылды).

Оң аяқ, сол аяқ,

Қаз-қаз бастық біз

аздап Топ-топ-топ,

орманға» барып, әртүрлі аңдарды көрдік. Ал бұл жолы біз «Бақшасын» тамашалаймыз.

«Жеміс бағында»

дейтін әдемі

өлеңді суреттен

оқыпкөруге

шақырамын.

- Балалар, жемістер

қайкезде піседі?

- Қандай

жемістерді

білесіңдер?

(Балаларға суретті

көрсетеді).

Музыка тыңдау:

«Жаңбыр»(Ә.Телғоз

иев,Қ.Мүсірепов).

Дидактикалық

ойын:«Қоңыраулард

ыңдыбысын

ажырат».

Тыңдату.

- Айтыңдаршы,

балалар, қандай

дыбыс естідіңдер?

Балаларға берілген

текшеарқылы

қоңыраулардың

түрін, дыбысын

<p>2. Аяқтары алишақ қойылған, жалаушалар төменде. Жалаушаларды артқа- алдыға қарай сермеу. /5 рет қайталау/</p> <p>3. Аяқтарын алышық қою, жалаушалар екі жақта жерде. Қолдары төменде. «Ал», «қой» - дегенде тез алып, қою керек. /5 рет/</p> <p>4. Аяқты бірге, денені тік ұстау. Жалауша белде. Орнында секіріп аяқты және жалаушаны жанға созу орнында секіріп аяқты біріктіру және жалаушаны белге қою 5-рет</p> <p>5. Аяқтарын алишақ қою, жалаушалар белде; 6- рет маршпен жүру, 10-рет секіру.</p> <p>Тыныс алу жаттығулары: «Үйшік» - тік тұрып,</p>	<p>Сұрақ –жауап Рефлексия Балаларды мадақтау. Смайлктер беру</p> <p>Қазақ тілі Тақырыбы:Алтын күз Ой қозғау. Мнемокестемен жұмыс. Күз туралы суреттер. -Күзде күн қандай болады? Жапырақтар неге түсіп жатыр? Түстері қандай -Адамдар қалай киінген? Дид ойын: «Бұл қай мезгіл?» Шарты: суреттерден күз мезгілін көрсете білу. Тіл ұстарту жаттығуы: Ер-ер-ер Жемістерді тер Сұрағанын бер. Ән-ән-ән Қамба толы дән Әжем айтқан ән.</p> <p>III.Ой дамыту.</p>	<p>топ-топ-топ. Кәне, қол, кәне аяқ? Ойнайықшы біз аздап. (Қол-аяқпен еркін қимылдар жасалады) Бір-екі-үш, бір-екі-үш, Ойнайықшыбіз аздап. Негізгі бөлім Жалпы дамытатын жаттығулар Құралсыз 1. Аяқтары алишақ қойылған , қолдары төменде. Басты оң жақ, сол жақ иыққа қою. 5 р 2. Аяқтары алишақ қойылған , қолдары бүйірде. 1 - алға қарай еңкейіп, қолды аяқ басына дейін жеткізу керек. 3. Аяқты алишақ қоямыз, қолды алдыға созамыз. Отырып тұру. 5 рет 4. Аяқтары алишақ қойылған , қолдары бүйірде. 1- қолды бастан асыра көтеріп шапалақтап</p>	<p>топ-топ-топ. Кәне, қол, кәне аяқ? Ойнайықшы біз аздап. (Қол-аяқпен еркін қимылдар жасалады) Бір-екі-үш, бір-екі-үш, Ойнайықшыбіз аздап. Негізгі бөлім Жалпы дамытатын жаттығулар Құралсыз 1. Аяқтары алишақ қойылған , қолдары төменде. Басты оң жақ, сол жақ иыққа қою. 5 р 2. Аяқтары алишақ қойылған , қолдары бүйірде. 1 - алға қарай еңкейіп, қолды аяқ басына дейін жеткізу керек. 3. Аяқты алишақ қоямыз, қолды алдыға созамыз. Отырып тұру. 5 рет 4. Аяқтары алишақ қойылған , қолдары бүйірде. 1- қолды бастан асыра көтеріп шапалақтап</p>	<p>ажыратуды түсіндіреді. Ән үйрену: «Жемісбағында» (Ж. Қалжанова)өлеңін «Айгөлек» әніне салып айтады. Екінші рет суретке қарап, әнді балаларға қайталап айтуды ұсынады. Енді «Бұлқайкезде болады ? Күз» әнін (Б.Ерзакович, Ш. Ахметов) есімізге түсірейік. Би: «Аңдар» биі (Бизенің «Кармен » шығармасына қойылған). «Кел, билейік» (Б. Байқадамов) биін қайталап айту. Ойын: «Саусақ сезімін оят». Дорбаның ішіне: алма, алмұрт, қара өрік, сары өрік салып қояды. Балалар қарамай,</p>	<p>ажыратуды түсіндіреді. Ән үйрену: «Жемісбағында» (Ж. Қалжанова)өлеңін «Айгөлек» әніне салып айтады. Екінші рет суретке қарап, әнді балаларға қайталап айтуды ұсынады. Енді «Бұлқайкезде болады ? Күз» әнін (Б.Ерзакович, Ш. Ахметов) есімізге түсірейік. Би: «Аңдар» биі (Бизенің «Кармен » шығармасына қойылған). «Кел, билейік» (Б. Байқадамов) биін қайталап айту. Ойын: «Саусақ сезімін оят». Дорбаның ішіне: алма, алмұрт, қара өрік, сары өрік салып қояды. Балалар қарамай,</p>
---	---	--	--	---	---

	<p>аяқты бір - бірінен ашақ ұстайды, қолды бастан асыра көтеріп, «үйшік» сияқты біріктіреді, демді ішке тартады, қолды төмен түсіріп, денені босатып демді шығарады.</p> <p>Бастапқы қалыпқа келу. Балаларды мадақтау.</p> <p>Негізгі қимылдары: 1. биіктігі 15 см заттың үстінен секіру. 2. Төрттағандап доғаның астынан еңбектеу</p> <p>Ұлттық ойын: «Тақия тастамақ» Қортынды.</p>	<p>Мнемокесте арқылы өлең жолдарын жаттау.</p> <p>Қ.Шаңғытбаевтың «Күзгі жапырақтар» Алтын, сары, қызыл, көк, Алуан-алуан жапырақ, Күзгі бақта күлімдеп. Көз тартады жалбырап</p> <p>Қортынды Балаларды мадақтау.</p>	<p>және аяқты ашақ ұстап секіру .</p> <p>Тыныс алу жаттығулары: мұрынмен дем алып, ауыздан демді шығару. Бастапқы қалыпқа келу.</p> <p>Негізгі қимылдарды орындау: 1.Алға қарай екі аяқпен секіру.Қояндар бейнеленген суреттерді (слайдты) көрсетеді. Тапсырманы түсіндіреді – өз жұбына секіріп барады да, оған қолын тигізеді, сосын жылдам өз орнына жүгіріп барады. Нұсқау – бір мезетте екі аяқпен бар жігерімен итерілуі керек.</p> <p>2.Тіке бағытта төрттағандап еңбектейді. Аюлар бейнеленген суретті көрсетеді.«Аюлар!»</p>		<p>қолмен ұстапсезіну арқылы қандай жеміс екенін табу керек.</p> <p>- Балалар, бүгін қаймезгілге арналған әндіайттыңдар? -Қандай ойын¹ ойнадыңдар? - Сендер өте жақсықатыстыңдар. - Сау болыңдар! Қортынды</p>
--	--	--	--	--	--

			деген дауыс естілгенде, залдың қарама- қарсы жағына төрттағандап еңбектейді. Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қонаққа барайық». Екі топқа бөлінеді, бірінші топтың екінші топқа қонаққа баруына ұсыныс жасайды. Жұптасуға көмектеседі. Жұптарға музыка әуенімен көңіл көтеруге ұсыныс жасайды. Қортынды		
Серуенге дайындық	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет -Балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру. Серуенге шығу,				
Серуен	Картотека № 10 Торғай мен Қарғаны бақылау	Картотека № 11 Күнді бақылау.	Картотека №14 ауа- райын бақылау	Картотека №12 Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.	Картотека №13 Аула маңындағы көліктерді бақылау.
	Серуен барысында экологиялық мәдениетті қалыптастыру аясында, табиғатты бақылау. Серуен картотекасынан Қауіпсіздік ережелері – серуен кезінде бала қауіпсіздігін бақылау.				
Серуеннен оралу	«Еңбегі адал жас өрен» - өз-өзіне қызмет етуге тәрбиелеу. Балаларға ойын киімдерін шешуді, өз сөрелеріне киімін жинап таза ұстауды, үйрету. Үнемді тұтыну. «Суды үнемді тұтыну» Жуыну гигиеналық шараларын ұйымдастыру. Түскі асқа дайындық.				

Балалардың үйге қайтуы	<p><i>«Өнегелі 15 минут»</i></p> <p><i>Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің көшеде, үйде қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.</i></p>			
	<p>Ата-аналарға кеңес: «Үйде ойын бұрышын ұйымдастыру».</p>	<p>Кеңес: мысалы: «Егер ата-аналар дүкеннен баланың ұнатқан ойыншығын сатып әпермеген жағдайда, өзін қалай ұстау қажет.</p>	<p>Балалар отбасында өздері не істей алатындары туралы әңгімелесу.</p>	<p>Кеңес: «Бала өміріндегі ойыншықтың маңызы».</p>

Тәрбиелеу-білімберу процесінің циклограммасы
Білімберу ұйымы (шағын орталық)

Топ: Аралас топ

Балалардың жасы: 2.3.4 жас

Жоспардың құрылу кезеңі : 28.10 – 01.11.2024ж

Күн тәртібінің үлгісі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Бейсенбі	Жұма	
Балаларды қабылдау	<i>Күй күмбірі – баланы қабылдау кезінде қазақтың күй өнерін бала бойына сіңіру.</i> <i>Жағымды жағдай орнату. Балалардың көңіл -күйлеріне назар аударып, қызуын өлшеп қабылдау.</i>				
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру	<i>«Өнегелі 15 минут» - Ата-аналармен амандасу. Баланың денсаулығы, көңіл- күйі туралы білу. отбасы дәстүрлері туралы жеке әңгімелесу</i>				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, Бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа іс-әрекеттер	<i>Картотека № 2</i> <i>Дид ойын:</i> <i>«Жапырақты ажырат»</i> <i>Міндеті:</i> <i>Ұқсас белгісіне қарай жапырақтарды таба біледі.</i>	<i>Картотека № 5</i> <i>Дид ойын:</i> <i>«Не қайда өседі»</i> <i>Міндеті:</i> Балалар өсімдіктер туралы түсіне отырып, заттар арасындағы кеңістік байланыс-тарын анықтау арқылы өсімдік-терді өсу орнына қарай топтастыра алады.	<i>Картотека № 7</i> <i>Дид ойын:</i> <i>«Табиғат құбылыстарын ата»</i> <i>Міндеті:</i> табиғат құбылыстарын ажырата алады.	<i>Картотека № 9</i> <i>Дид ойын:</i> <i>Құрылымдалған ойын:</i> <i>Міндеті:</i> белгілі бір ерекшеліктеріне қарай құстардың суреттеуді, оларды ажырата біледі.	<i>Картотека № 7</i> <i>Дид ойын:</i> «Гүлдерді күтеміз» <i>Мақсаты:</i> балалар табиғатты рухани бағалау мәдениетін, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау дағдыларын түсінеді.
<i>Танымдық және зияткерлік дағдыларды дамыту картотекасынан</i>					
Таңертенгі жаттығу	<i>Қазан айының 4- аптасына арналған таңғы жаттығу кешені. Жаттығу кешені қосымша тіркелген</i> <i>Мақсаты: Жалпы даму жаттығуларын дұрыс жасай отырып, баланың қимыл-қозғалысын шыңдау</i>				
Таңғы ас	<i>Үнемді тұтыну - «Суды үнемді тұтыну» - Балалардың беті қолын жуып, таңғы асқа отыру. Ас ішу</i>				

	<p>мәдениетімен таныстырып отыру. <i>Қауіпсіздік ережелері - Қасық, шанышқыны дұрыс пайдалануды үйрету. Асты сөйлемей ішу. Астан соң беті – қолды жуу.</i></p>				
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	<p><i>«Тілге бойлау» жобасы аясында бала тілін жамыту.</i></p>				
	<p><i>Біз балдырған баламыз, Құстай қанат қағамыз. Дүниені аралап, Оқып білім аламыз. Көзді салып қараңыз, Былай қанат қағамыз. (Б.Бөрібаев)</i></p>	<p>Тіл ұстарту жаттығуы Өс- өс- өс, Тігіп алдым қос, Екіге екіні қос. Көңілде жоқ қос. Өс-өс-өс. Өнегелі болып өс. Ұқыпты боп өс. Ағаш тез- тез өс.</p>	<p>Ж.Мұхамеджановтың «Сыйлаймын» Атаменен ананың Айтқан тілін аламын. Үлкен кісі жұмсаса, Қайда болсын барамын. Төсекті өзім жинайымын, Ешкімді де ұрмаймын. Ешкім маған тимейді, Мен де бәрін сыйлаймын.</p>	<p>Достық Ортақ мекен жер шары, Төбемізде бір аспан. Барлық ұлттың баласы, Достығымыз жарасқан</p>	<p><i>Күн нұрындай көңілім, Даламдай кең пейілім. Жүрегім толы мейірім, Бәріне ортақ шуағым, Қайырымды боламын.</i></p>
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет.	<p><i>Экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытында - «Жас эколог» экологиялық жоба аясында балаларға күз мезгіліндегі табиғат туралы түсінік, зерттеу жұмыстарының кіріктірілген ұя-ті</i></p>				
	<p>Ағаш бұйымдар иллюстрациялық суреттер қарау. Ой қозғау. Айтыңдаршы, адамдарға ағаштың қасиетін білу не үшін қажет? Адамдар ағашты өмірде қалай пайдалану</p>	<p>Ертегі әлемі бұрышы. Балалар Ағаштар туралы ертегі тыңдағыларың келе ме? Ертеде Шырша, Қарағай Роуэн ,Қайың ағаштары дос болыпты Олар бір күні өз-өздерімен мақтаныпты. Жаңа жылдық шырша</p>	<p>Тілек шоғы. Балалар гүл арқылы бір-біріне тілек тілейді. Сөйлеуді дамыту. Миға шабул. Жұмбақ жасыру. Жапырақты бояды, Атырапты бояды. Бояп-бояп барлығын Сап-сары гып қояды. (Күз) Дид ойын: “Күз белгісі неде?”</p>	<p>Қызығушылықты ояту. Балалар бүгін мен сендерді табиғатпен, оның сырларымен, тосын сыйларымен кездесуге шақырғым келіп отыр. Ой дамыту Табиғат бізге жылдың қай мезгілінде де өзінің кереметін үйретеді. Құстар ән айтуды</p>	<p>Тосын сәт. Орманы атайдың телеграммасы. Ол бізді өзінің орманына қонаққа шақырады. Барамыз ба балалар. Ой қозғау. Орман бізге не үшін керек? Орман – құстар мен жануарлардың мекені.</p>

<p>керектігін, оны өңдеуді және онымен не істеу керектігін білу үшін оның қасиеттерін үйрену керек. Орман - бұл біздің досымыз, онда әр түрлі ағаштар өседі. Алдымен ағаш кесіледі, содан кейін оны бұтақтардан тазартады, бөренелерді зауытқа апарды, сонда оларды тақтай етіп кеседі, содан кейін ағаштан заттар жасайды. Балалар, ағаштан қандай заттар жасалады? Балалар: жиһаз, орындықтар, ойыншықтар. Дұрыс. Ағаштарды қорғау керек, олардан адам өміріне өте</p>	<p>- «Менен артық таба алмайсың, мен қыс бойы жасылмын. Нағыз сұлулық сонда. Ал мен инелерімді 5-7 жылда бірте-бірте ауыстырып отырамын. Бірақ бәрі бірден емес, өз кезегінде, сондықтан мен әрқашан жасылмын. Жаңа жыл түні олар менің айналамда билейді. Ал олар менен қағаз, жасанды жібек жасайды, меннен үй салып, музыкалық аспаптар жасайды. Мынадай : мен бәріңнен әлдеқайда жақсырақ және қажеттін деп мақтанады. Қарағай: Мен де ең әдемі ағашпын . Менің діңім біркелкі, ал инелер шыршадан ұзынырақ . Ал олар менен үйлер мен моншалар салады. Мен де кеме жасайды. Мен ең маңызды ағашпын деп мақтанады. Роуэн – Я</p>	<p>Күзде жапырақтар... (сарғаяды) Күзде күн ... (суып, жаңбыр жауады) Күзде құстар... (жылы жаққа ұшады) Күзде түн... (ұзарады) Күн... (қысқарады) Күзде жеміс-жидек... (піседі) Күзде жазғы демалыс бітіп... (оқу басталады) Математика Дид ойын: «Жапырақтың түсі қандай?» Шарты: Жапырақтар жинау. Балалар жинаған жапырақтарын ажыратады. (түсін, пішінін айтады) Көркем әдебиет Қ.Шаңғытбаев «Күзгі жапырақтар» Алтын, сары, қызыл, көк, Алуан-алуан жапырақ, Күзгі бақта күлімдеп. Көз тартады жалбырап Өлең жолдарын</p>	<p>үйретеді. Егістік пен бақшадағы аралар бізге еңбек етуді үйретеді. Қар тазалыққа, күн мейірімділікке үйретеді. Барлық орман тұрғындары берік достыққа үйретеді. Жыл бойы табиғаттан көп нәрсені үйрену керек. Бізді алда не күтіп тұрғаны және бүгінгі табиғат бізге не үйрететіні сендерді қызықтырады ма? Балалар: Иә, бізді қатты қызықтырады. Ендеше серуенге шығамыз. Ауа райын бақылау Балалар көңіл күйлерің қалай? (балалардың жауаптары) Ой қозғау. Ал ауа райы қандай, бірге анықтап көрейік. Аспанға қарайықшы. Біз күн сәулесінен ләззат аламыз ба?</p>	<p>Орман бізді қатты және суық желдерден қорғайды. Орман бізге құрылыс материалдарын береді. Орман бізге таза су мен ауа береді. Жарайсыңдар! Қазір орманға барайық, бірақ немен барамыз. Балалар: Автобуспен барайық. Автобус макетін құрастыру. Автобусты қандай пішіндермен құрастырдық. Атау. Жолда көңілді болу үшін «Күз» туралы ән айтамыз. АҚТ технологиясымен. Орманға келдік. Орманшы атай балаларға қарай келеді. Орманшы атай: Достар! Менен қорықпаңдар, мен сендерді</p>
--	--	--	--	---

<p>қажет көптеген пайдалы заттар жасауға болады.</p> <p>Қызығушылықты ояту.</p> <p>Енді мен ағаштың қасиеттері туралы сөйлесуді және зерттеу жүргізуді ұсынамын.</p> <p>№1 тәжірибе «Ылғалға төзімділік»</p> <p>Тәрбиеші : Ендеше судан ағаш кесегін шығарайық. Оған не болғанын қараңыз. Ол қарайып ісініп кетті.</p> <p>Неліктен бұлай болды? Ағаш суда ұзақ жатып, суды сіңіреді.</p> <p>Қорытынды: ағаш ылғалды сіңіреді және одан нашарлайды.</p>	<p>мақтаныңдар, мақтаныңдар <u>мен сендерге айтайын</u> : меннен жұқа және сымбатты нәрсе таба алмайсыңдар. Ал күзде сары түсті киім кисем, жидектерімнің шоғыры алыстан көрінеді, құрамында дәрумендер көп. Қыста қанша құсты аштықтан құтқарамын! Ал адамдар оларды жеуге қарсы емес. Солай!</p> <p>Қайың Мен туралы қаншама ән шығарды. Ал менің арқам ақ, сенікіндей емес . Ал менімен суықты да емдей алады , буындар ауырмас үшін тұнбаммен сүртеді. Менің отыным көп жылу береді. Менен жиһаз, шаңғы, шайыр да жасайды.</p> <p>Сондықтан мен ханшайыммын! Дейді. Бір күні орманның үстінен қатты жел ұшып, ағаштардың</p>	<p>қайталау арқылы жаттау.</p> <p>Қоршаған орта Ой дамыту. АҚТ тех.</p> <p>Күзгі орманға саяхат. Күз мезгілін бейне таспадан көрсету.Күзгі орманды тамашалау.</p> <p>Күзде табиғатта қандай өзгерістер болады?</p> <p>- Неліктен алтын, жомарт күз дейміз?</p> <p>- Күз мезгілінде бау-бақшада не піседі?</p> <p>Дид ойын: «Саябақтағы жемістер»</p> <p>Шарты: Үстелдің үстіндегі табақшадағы жемістер мен көкөністерді айырып жинау.</p> <p>Шығармашылық бұрыш</p> <p>Балаларды сары,қызыл, жасыл жапырақтар арқылы топқа бөлу.</p> <p>Жұмыс жасаудың әдіс тәсілдерін көрсету</p>	<p>Бүгін жел соғып тұрма? Оны қайдан білдік? Түсіндірме жұмыс: Аспанда бұлттар қалқып жүр, әрқайсысы бізге біртүрлі болып көрінуі мүмкін. Күн жиі бұлттардың артына тығылып, тығылмақ ойнағандай болады. Күн бізден жасырынғандықтан, сыртта салқын. Жел ағаштардың бұтақтарын шайқайды, жапырақтары түседі.</p> <p>Тәрбиеші: Бұл қандай мезгіл екенін еске түсірейікші?</p> <p>Көк майсалы көрікті Алқаптағы көп егін Бұл күндері киіпті Сары жібек көйлегін. Жел тынымсыз гуілдеп, Болып кетті тым бұзық. Шуылдайды тал, терек, Жапырағын жұлғызып.</p>	<p>ренжітпеймін, сендерді көргеніме өте қуаныштымын. Міне, мен сендерге жұмбақтар дайындап қойдым.</p> <p>Дид ойын: «Кім тапқыр?»</p> <p>Аспандағы алып доп, Жарқырайды жарық боп Күн.</p> <p>Ағайынды бәрі: Шықса – көк, Түссе – сары.</p> <p>Жапырақ Көкте туып, Жерде өледі. Жаңбыр Көз жасты – жылауық, Келе жатыр бір алып. Жабырқаса жылайды, Жадыраса тарайды.</p> <p>Бұлт Гуілдейді құлаққа Оны ешкім көрмейді.</p> <p>Жел Жарайсыңдар балалар, барлық жұмбақтарды шештіңдер, айналаға</p>
--	---	--	---	--

<p>Сондықтан ағаштан жасалған заттар сыртқа қарағанда үй ішінде жақсырақ қолданылады.</p> <p>- Тәрбиеші: Ағаш заттардың бұзылмауына қалай көмектесуге болады?</p> <p>Балалар : Олар боялған кезде қалпын жақсы ұстайды..</p> <p>Тәрбиеші: Сондықтан біздің бақшада, орындықтар, құмсалғыш, сырғанақ боялған</p> <p>Тәжірибе № 2</p> <p>Ағашты өңдеу оңай.</p> <p>Қайрауышты алып, ағаш қарындашты қайрауға тырысайық. (Олар қарындашты</p>	<p>барлық мақтанышын өшіреді. қайыңдар, тау күлі, қарағайлар, шыршалар қатты қорқып кетеді де бір-біріне қарап, өздерінің мінез -құлқынан ұялып, қайтадан бірге өмір сүре бастайды. Осылайша олар орманда бірге өмір сүреді екен.</p> <p>- Балалар, ормандарда, саябақтарда әдемі ағаштар өсу үшін, оларға көңілді құстар ұя салу үшін оларға қамқорлық жасауымыз керек</p> <p>Қызығушылықты ояту.</p> <p>Енді мен ағаштың қасиеттері туралы сөйлесуді және зерттеу жүргізуді ұсынамын.</p> <p>Тәжірибе № 1.</p> <p>Ағаш жеңіл, суға батпайды.</p> <p>Сонымен, біз зерттейтін бірінші</p>	<p>түсіндіру.</p> <p>1-топ:Сары жапырақтар .</p> <p>Дид ойын: «Күзгі жапырақтар»</p> <p>Шарты: Күз мезгіліндегі жапырақтардың түсін атау Кептірілген жапырақты бояу арқылы ақ қағазға бастырып сурет салу.</p> <p>2-топ:Қызыл жапырақтар:</p> <p>Дид ойын: «Күзгі бақ жемістерін ата»</p> <p>Шарты: Жемістерден натюрморт жапсыру.</p> <p>Сергіту сәті.</p> <p>Тербеледі ағаштар, Алдымнан жел еседі. Кіп – кішкентай ағаштар Біп – биік боп өседі.</p> <p>Дид ойын:</p> <p>«Даналық ағашы »</p> <p>Шарты: Күз мезгілі туралы сұрақтарға жауап беру арқылы алмаларды себетке жинау.</p> <p>«Шапалақ әдісі»</p>	<p>Мына өлең жолдары қандай мезгілді бейнелеп тұр? Күз мезгілі несімен ұнайды ? Біз ауладағы ағаштарға назар аударайық. Оларға не болады?</p> <p>Балалар: ағаштардағы жапырақтардың түсі өзгерді (сары түсті).</p> <p>Жапырақтары ағаштардан түсіп жатыр.</p> <p>Тәрбиеші : Балалар , қалай ойлайсыңдар, жел ағаштан жапырақтардың түсуіне көмектесе ме? Тексерейік.</p> <p>«Жел» тыныс алу жаттығуы</p> <p>Жеңіл желдеткіш соғып жатыр - фф</p> <p>Жапырақты осылай шайқайды – ффф (тыныш, еркін дем шығару)</p> <p>Қатты жел соғып тұр ...</p> <p>Жапырақты осылай</p>	<p>қараңдаршы, орман бізді қалай қарсы алады, құстар ән салады. Табиғат дыбыстарын тыңдайық (табиғат дыбыстары жазылған аудио тыңдау)</p> <p>Ал, балалар, Ойнайық, демалайық. (дене шынықтыру минуты)</p> <p>Біз орманға бардық, Аяқтарды жоғары көтеріп жүру.</p> <p>Бұталардан секірдік, Ағаштарға созылды, Жапырақтар тердік Ұзақ жүріп шаршадық</p> <p>Қайта серуенді жалғастырайық!</p> <p>Аудио дыбыс.</p> <p>Орманшы: Ай-ай-ай, мен бірдеңені басып кеттім, аяғым ауырып тұр, қараңызшы. Әй, бұл шыны кесегі.</p> <p>Балалар бұл шыны қайдан шықты.</p>
--	---	--	---	--

<p>қайрап жатыр.) Сіз қалай ойлайсыз, егер сіз қарындашты оңай қайрай білсеңіз, бұдан қандай қорытынды шығаруға болады? Балалар: Ағашты арамен кесуге, жонуға қайрауға болады. Біз ағаштың қандай қасиетін білдік? Балалар: ағашпен жұмыс істеу оңай. Ағашты өңдеуге болады.</p> <p>Шығармашылық бұрыш</p> <p>Дид ойын: «Ағаш бұйымдар»</p> <p>Шарты: топтағы ағаш бұйымдарды атау.</p> <p>Балаларды топқа бөлу.</p> <p>1-Топ: Қуырышаққа кроват салу</p>	<p>меніік бізден байыпты эксперимент жүргізуді талап етеді. Үстелде су салынған контейнерлер мен науада заттар бар. Металл затты алып, суға батырыңыз. Оған не болды және ол суда не істеді??</p> <p>Балалар: ол суға батып кетті.</p> <p>Енді қағазды алып, суға салыңыз. Қағазда не бар және суда не болды? Балалар: Ол да суланып, суға батып кетті.</p> <p>Енді матаны алып, суға батырыңыз. Матада не болды?</p> <p>Балалар: Ол да суланып, суға батып кетті.</p> <p>Енді ағаш текшені алып, суға батырыңыз. Кубқа не болды?</p> <p>Балалар: Куб ағаштан жасалғандықтан жүзеді. Егер ағаш суға батпаса, адамдар одан не сала бастады?</p> <p>Балалар: Олар қайықтар мен кемелер</p>	<p>арқылы қорытындылау.</p> <p>Денешынықтыру Кіріспе бөлім.</p> <p>Амандасу.</p> <p>Сапқа тұру, әр түрлі бағыт-та жүру, педагогтың белгісі бойынша шашыраңқы жүгіру жай жүруге ауыса отырып, өз орындарына тұру.</p> <p>Негізгі бөлім.</p> <p>Жалпы даму жаттығулары.</p> <p>Таяқшамен</p> <p>-Аяқтары алыс қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу(3-4 қайталау.) Б.қ.</p> <p>- Аяқтары алыс қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау.</p> <p>Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» соғу қимылын жасау (3-4) Б.қ.</p>	<p>шайқайды - ффффф... жапырақтың түсуі</p> <p>Баланың алақанына жапырақтар қойып, оны үрлету. Жаттығу кезінде балаға жапырақтың желмен ұшып түсуі туралы мәлімет беру.</p> <p>Тәрбиеші: Балалар сендер кішкентай ғалым болғыларың келе ме?</p> <p>Танымдық және зерттеушілік әрекеттер.</p> <p>Тәжірибе №1</p> <p>-Жасыл жапырақты алып, екіге бүктелген ақ матаның ішіне салыңыз. Енді ағаш текшеге жапырақты мата арқылы қатты соғамыз.</p> <p>- Тәжірибе барысында не көрдік ?</p> <p>(Матада жасыл дақтар пайда болды)</p> <p>Жапырақтағы бұл жасыл сұйықтық хлорофилл деп аталады және оны жасыл түске</p>	<p>Тәрбиеші: Балалар, Орманшыға көмектесейік, оның аяғын таңсын, дәрігер Айболитті шақырайық.</p> <p>Доктор Айболит: Сәлеметсіздер ме құрметті балалар, маған хабарласқан сендер ме, менің көмегім қажет болды ма?.</p> <p>Орманшы: Балалар, көмектерің үшін рахмет.</p> <p>Доктор Айболит: Балаларда осылай болады: Олар орман ережесін білмейді. Орманға от жағады, әйнектерді сындырып кетеді, қоқыстарды лақтырады, сол дұрыс па? Біздің балалар орман патшалығы туралы бәрін біледі. Айболит қоштасады және қоштасарда мен жабайы жидектердің бір</p>
--	---	---	---	--

<p>2-Топ: Үш аюдың орындығын ретімен құрастыру.</p> <p>Торғай ағаш қорғайды</p> <p>Жақан Смақов</p> <p>Шыр-шыр еткен торғайды Қорғамасаң, болмайды. Кіп-кішкентай торғайлар Ағаштарды қорғайды. Таспен атып торғайды, Ұя бұзған оңбайды. Құс өкпелеп кетеді, Бақшамызға қонбайды.</p> <p>Балаларды мадақтау.</p> <p>Денешынықтыру</p> <p>Кіріспе бөлім.</p> <p>Амандасу.</p> <p>Сапқа тұру, әр түрлі бағыт-та жүру, педагогтың</p>	<p>сала бастады.</p> <p>Сонымен, біз ағаштың алғашқы қасиетін білдік.</p> <p>Қандай қасиетін білдік?</p> <p>Балалар: Ол жеңіл, суға батпайды.</p> <p>Тәжірибе № 2.</p> <p>Ағаш жылы болады.</p> <p>Енді біз ағаштың келесі қасиетін білуге тырысамыз.</p> <p>Екі кружка жылы су, ағаш және әйнекті алайық.</p> <p>Қай кружка ұзақ уақыт бойы жылытады?</p> <p>Балалар: ағаш. Онда су жылы. Ал шыны кружкада су тез салқындатылады.</p> <p>Біз ағаштың тағы бір қасиетін анықтадық.</p> <p>Онда нені байқадық?</p> <p>Балалар: ағаш сені жылытады</p> <p>Дид ойын: «Ағаш достары»</p> <p>Шарты: Ағаш өсу үшін керек заттарды орналастыру.</p>	<p>- Аяқтары алишақ қойылған, таяқшаны кеуденің тұсында.</p> <p>Отырып, тұру. Б:Қ</p> <p>- Таяқшаны айналып секіру және жүру. (10 сек) Б.қ. келу.</p> <p>Тыныс алу жаттығуы</p> <p>Араның дыбысын салу. - 3-3-3</p> <p>Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау.</p> <p>1.Түзу жолмен жүру</p> <p>Ені – 25см, ұзындығы – 2,5 метр түзу жолмен жүру.</p> <p>Ойын жаттығуы:</p> <p>«Соқпақпен жүріп өт».</p> <p>Әр қатарға қарама-қарсы таяқшаларды пайдаланып, ені 25 см ұзындығы 2,5 м соқпақ жасаймыз. Соқпақты жүріп өту</p> <p>2.Кез келген бағытта төрттағандап еңбектеу.</p> <p>Ойын жаттығуы:</p> <p>«Марғаулар»</p> <p>Жан-жануарлардың балалары да өте кішкентай әрі</p>	<p>бояйды.</p> <p>Тәрбиеші: Балалар , жапырақ неден жасыл болады?</p> <p>Балалар: Күз келіп, күн суытып, күннің жылуы азайған кезде жапырақтардағы хлорофилл мөлшері бірте-бірте азайып, толығымен жойылып кетеді.</p> <p>Тәрбиеші: енді түсіндік бе, неліктен жапырақ сарғайады?</p> <p>Тәрбиеші: Қараңдаршы, біздің аяғымыздың астында қанша жапырақ бар! Олардың үстімен жүреміз.</p> <p>Сендер иіс сездіңдер ме?</p> <p>Балалар: Иә, жапырақтардың иісі бар.</p> <p>Тәрбиеші:Не естіп тұрсыңдар?</p> <p>Балалар:</p> <p>Жапырақтардың сыбдырын естиміз .</p> <p>Тәрбиеші: Қалай ойлайсыңдар, неге</p>	<p>себетін беремін, олар өте дәмді және пайдалы. Денсаулық үшін тамақтану керек, ауырмау керек, жазда дәрумендер жеп күш жинау керек.</p> <p>Сау болыңдар.</p> <p>Орманыш атай:</p> <p>Балалар, мен ойнағанды жақсы көремін, енді сендермен «Ағаштар дұрыс киінсін» деген ойын ойнаймыз.</p> <p>Шарты: Ағаштар неден бастап өседі ретімен құрастыру. (тамыр, дің, бұтақ, жапырақ)</p> <p>Ой дамыту.</p> <p>Енді біздің орманда үлкен зертхана бар. Сендер ғалым болғыларың келе ме?</p> <p>Тәжірибе бұрышы.</p> <p>№1 тәжірибе</p> <p>Мен ағаш пен темір заттарға шеге қағып не болатынын</p>
--	---	--	---	--

<p>белгісі бойынша шашыраңқы жүзгіру жай жүруге ауыса отырып, өз орындарына тұру.</p> <p>Негізгі бөлім.</p> <p>Жалпы даму жаттығулары.</p> <p>Таяқшамен</p> <p>-Аяқтары алысқа қойылған, таяқшаны екі шетінен ұстап, жоғарыға, оңға, солға қарай созылып керілу(3-4 қайталау.) Б.қ.</p> <p>- Аяқтары алысқа қойылған, таяқша төменде қолдарымен ұстау.</p> <p>Таяқшаны жоғарыға көтеріп созу, «кілем қағу» созу қимылын жасау (3-4) Б.қ.</p> <p>- Аяқтары алысқа қойылған, таяқшаны</p>	<p>Балаларды топқа бөлу.</p> <p>1-топ: А3 форматта салынған ағаш суретін құрастыру.</p> <p>2-топ: Салынған А3 форматта ағаш макетіне Күн суретін жапсыру.</p> <p>3-топ: Ағашқа ағып жатқан суды бояу.</p> <p>4-топ:Құс мүсіндеу.</p> <p>Тыныс алу жаттығуы: Ауамен демаламыз</p> <p>Қортынды</p> <p>Балаларды мадақтау.</p> <p>Қазақ тілі</p> <p>Тақырыбы:Алтын күз</p> <p>Ой қозғау.</p> <p>Мнемокестемен жұмыс.</p> <p>Күз туралы суреттер.</p> <p>-Күзде күн қандай болады?</p> <p>Жапырақтар неге түсіп жатыр?</p> <p>Түстері қандай</p> <p>-Адамдар қалай киінген?</p> <p>Дид ойын: «Бұл қай мезгіл?»</p>	<p>ойнағанды жақсы көретінін түсіндіреді.</p> <p>Ойын ережесін еске салады: зал ішінде төрттағандап еңбектейді, «Қожайын келді!» деген белгі берілгенде жата қалып, қатып қалу, сосын қайта еңбектеу.</p> <p>Қимыл-қозғалыс ойыны: «Орныңды тап!» Көрпешелерді кез келген ретте төсеу.</p> <p>Қортынды.</p> <p>Балаларды мадақтау.</p>	<p>жапырақтар сыбдырлайды?</p> <p>Балалар: Өйткені олар құрғақ.</p> <p>Дид ойын: «Күзгі жапырақтар әлемі»</p> <p>Сурет салу.</p> <p>Шарты:</p> <p>Жапырақтарға сары бояу жағып қағаз бетіне бастыру.</p> <p>№2-тәжірибе:</p> <p>Тәрбиеші: Серуенде ағаштардан жапырақтардың әр түрлі түсетінін байқадыңдар ма ? Қай жапырақ тез, қайсысы баяу түседі, қай жапырақ әдемі айналып тұрғанын білу үшін тәжірибе жүргізейік .</p> <p>Мұны істеу үшін әртүрлі өлшемдегі жапырақтарды алайық , қолымызды жоғары көтеріп, саусақтарымызды бос ұстаймыз. Жапырақ ұшып жатқанда, оның ұшуын мұқият қадағалаймыз.</p>	<p>көреміз.</p> <p>Мен Кубикке шеге қағамын. Шеге ағаш кубикке оңай кірді ме? (иә)</p> <p>Ал енді мен темір кубикке шеге қағамын. Не болды. (Жоқ).</p> <p>Қортынды:</p> <p>Сондықтан ағаш металлға қарағанда жұмсақ, оған шеге тез кірді.</p> <p>Металл ауыр, қатты.</p> <p>Тәжірибе № 2.</p> <p>Ағаш жанып, жылу мен жарық береді.</p> <p>Біз екінші тәжірибені жасай алмаймыз, өйткені бұл өте қауіпті. Мен бұл экспериментті суреттен көрсетемін. Егер сіз ағашты өртесеңіз, онда ол өртене бастайды. Өрт үлкен немесе кіші, қауіпті және пайдалы болуы мүмкін.</p>
--	---	---	--	---

<p>кеуденің тұсында. Отырып, тұру. Б:Қ - Таяқшаны айналып секіру және жүру. (10 сек) Б.қ. келу. Тыныс алу жаттығуы Араның дыбысын салу. -3-3-3 Негізгі қимылдарды ойын түрінде орындау. 1.Түзу жолмен жүру Ені – 25см, ұзындығы – 2,5 метр түзу жолмен жүру. Ойын жаттығуы: «Соқпақпен жүріп өт». Әр қатарға қарама-қарсы таяқшаларды пайдаланып, ені 25 см ұзындығы 2,5 м соқпақ жасаймыз. Соқпақты жүріп өту 2.Кез келген</p>	<p>Шарты: суреттерден күз мезгілін көрсете білу. Тіл ұстарту жаттығуы: Ер-ер-ер Жемістерді тер Сұрағанын бер. Ән-ән-ән Қамба толы дән Әжем айтқан ән. III.Ой дамыту. Мнемокесте арқылы өлең жолдарын жаттау. Қ.Шаңғытбаевтың «Күзгі жапырақтар» Алтын, сары, қызыл, көк, Алуан-алуан жапырақ, Күзгі бақта күлімдеп. Көз тартады жалбырап Қортынды Балаларды мадақтау.</p>			<p>Балалар: Үлкен жапырақтар баяу түседі және айнамайды , Ал,кішкентай жапырақтар тез түседі және көбірек айналады. № 3-тәжірибе. Тәрбиеші: Ал енді балалар біз тағы бір тәжірибе жасаймыз. Біз құрғақ жапырақтарды бассейнге саламыз , жапыраққа жаңбыр жауғандай суарғыштан су құямыз. Біраз уақыттан кейін олармен не болатынын көреміз. Осы арада «Жаңбыр» ойынын ойнайық. Музыка әуенімен Санамақ тақпақтың көмегімен «Жаңбырды» таңдаймыз. Жаңбыр бала киімін киіп, қолына тамшыларды ұстайды. Шеңберде еңкейіп отырған балалар бұлт.</p>	<p>Иллюстрацияларға қарап, от адамға дос бола ала ма, жоқ па, айтыңыз Балалар: Ия, мүмкін. От бізге қалай көмектеседі? Балалар: От жылыну үшін, тамақ пісіру үшін, қоқысты жағу үшін оны жеңіл ұстау үшін қажет. Балалар: Орманда от жағуға болады. Тамақты отқа пісіруге болады. От адамның жауына айналғанда не ойлайсың? Ол қауіпті болуы мүмкін бе? Балалар: иә. Тәрбиеші: Өрттің шығуына не себеп болуы мүмкін? Балалар: адамдар отқа немқұрайлы қараған кезде немесе балалар сіріңке алған кезде. Балалар: балалар сіріңке ала алмайды,</p>
---	--	--	--	---	---

<p>бағытта төрттағандап еңбектеу. Ойын жаттығуы: «Марғаулар» Жан-жануарлардың балалары да өте кішкентай әрі ойнағанды жақсы көретінін түсіндіреді. Ойын ережесін еске салады: зал ішінде төрттағандап еңбектейді, «Қожайын келді!» деген белгі берілгенде жата қалып, қатып қалу, сосын қайта еңбектеу. Қимыл-қозғалыс ойыны: «Орныңды тап!» Көрпешелерді кез келген ретте төсеу. Қортынды. Балаларды</p>			<p>«Жаңбыр» шеңбер ішінде, балалардың қасында жүріп, тамшыларды соларға қарай тербетіп, әнін айтады: - Тамшы-тамшы, тамшы-тамшы, Осылай тамшылаймын көпке, Мен қаласам барлық балаларды Барлық жапырақтарды сулаймын әсте Балалар орындарынан тұрып, қол ұстасып, шеңбер бойымен билеп, ән айтады Жаңбыр бізді бекер қорқытпаңыз, Біз сенен қорықпаймыз. Қалағаныңша тамшылат Тамшың бізді суландыра алмайды. Жан-жаққа жүгіру, жаңбыр оларды қуып жетіп, оларды сулауға тырысады. Музыка аяқталғаннан кейін барлығы тоқтайды, «Жаңбыр» тигізген</p>	<p>шөпті, қағазды өртей алмайды, қоқысты орманда қалдыра алмайды. Өрт орын алуы мүмкін. Тек ересектер сіріңке алып, өрт шығара алады. Тәрбиеші: Өрттер қандай қиындықтар әкеледі? Балалар: адамдар, ормандағы жануарлар өлуі мүмкін, орман, жәндіктер өледі. Біз екінші қасиетті анықтадық. Онда нені біліп, түсіндік? Балалар: ағаш жанып, жылу мен жарық береді. Сонымен қатар қауіпті жағды да бар. Балалар біздің қайтатын уақытымыз болды. Орманы атаймен қоштасайық Автобуска мініп</p>
--	--	--	---	--

	<p><i>мадақтау.</i></p>			<p>балалар қолдарын көтереді. Бәрі бірге санын санайды. Тәрбиеші: Ал енді жаңбырдан суланған жапырақтарға не болғанын тексерейік. Балалар: Жапырақтар жұмсақ болды, олар ешқандай сыбдырламайды. Тәрбиеші: Дұрыс, дымқыл жапырақтар сыбдырламайды, жұмсақ, ауыр болады, олар ұша алмайды.. Дид ойын: «Кім тапқыр» Жұмбақ жасыру. Тіл алсаң тиме, Үсті толған ине. Бірде жүрсе собалақ, Бірде жүрер домалап. (Кірпі) Шығармашылық жұмыс. Балаларды топқа бөлу. 1-топ: Кірпіні қиып жапсыру 2-Топ: Алманы мүсіндеп кірпінің үстіне жапсыру.</p>	<p>балабақшаға келу. Қортынды сұрақ-жауап.</p> <p style="text-align: center;">Музыка</p> <p>Тақырыбы: Күз байлығы Балаларды амандасу жаттығуын жасап қарсыалу. Ө. Байділдаевтың «Көңілдіби» шығармасымен балаларды қарсы алады, жүреді, әртүрлі ырғақты қимылдарды жасап үйретеді. - Балалар, біз өткен жолы «Күзгі орманға» барып, әртүрлі аңдарды көрдік. Ал бұл жолы біз «Бақшасыйын» тамашалаймыз. «Жеміс бағында» дейтін әдемі өлеңді суреттен оқып көруге шақырамын. - Балалар, жемістер қайкезде піседі?</p>
--	-------------------------	--	--	--	---

				<p>«Кірпі» саусақ жаттығуы Момақанмын алайда (үш саусақтарын түйістіріп, кірпінің жүрісін салады) Тікенім көп абайла, (екі қолының саусақтарын айқастырып, кірпінің тікенектері жасайды). Кіріп кетсе қолыңа, Өкпелеме жарайма! Кірпі: Қыста күн өте суық, менің жейтін ештеңем жоқ. Балалар мен сендерге көмек сұрауға келдім. Көп ұзамай мен күзенімде, ескі діңгек астында ұйықтаймын. Бірақ күзенімді жабу үшін өзіме құрғақ жапырақтарды жинап үлгермедім. Сендердің аулаларыңдағы құрғақ жапырақтарды жинауға көмектесіңдерші . «Жапырақтарды жинаймыз» ауладағы еңбек Кірпі балаларға</p>	<p>- Қандай жемістерді білесіңдер? (Балаларға суретті көрсетеді). Музыка тыңдау: «Жаңбыр»(Ә.Телғози ев, Қ.Мүсірепов). Дидактикалық ойын: «Қоңыраулардың дыбысын ажырат». Тыңдату. - Айтыңдаршы, балалар, қандай дыбыс естідіңдер? Балаларға берілген текшеарқылы қоңыраулардың түрін, дыбысын ажыратуды түсіндіреді. Ән үйрену: «Жемісбағында» (Ж. Қалжанова) өлеңін «Айгөлек» әніне салып айтады. Екінші рет суретке қарап, әнді балаларға қайталап айтуды ұсынады. Енді «Бұл қай кезде болады? Күз» әнін</p>
--	--	--	--	---	--

				<p>алғысын білдіреді, балаларға алма береді, Нәтиже . Тәрбиеші: Біздің серуеніміз аяқталды. Балалар, сендерге тапсырмаларды орындау, зерттеу жұмыстарын жүргізу қиын болды ма? Сендерге не ұнады? (Балалардың жауаптары). Ағаш макетін құрастыру. Егер серуен ұнаса, онда ағашқа жапырақ жапсырамыз, ал ұнамаса бір жапырақты шалшыққа жабыстырыңыз.</p>	<p>(Б.Ерзакович, Ш. Ахметов)есімізге түсірейік. Би: «Аңдар» биі (Бизенің«Кармен » шығармасына қойылған).«Кел, билейік»(Б.Байқадамов) биінқайталап айту. Ойын: «Саусақ сезімін оят». Дорбаның ішіне: алма, алмұрт, қара өрік, сарыөрік салып қояды. Балаларқарамай, қолмен ұстапсезіну арқылы қандай жеміс екенін табу керек. - Балалар, бүгін қаймезгілге арналған әндіайттыңдар? -Қандай ойын¹ ойнадыңдар? - Сендер өте жақсықатыстыңдар. - Сау болыңдар! Қортынды</p>
Серуенге дайындық	<p>Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсету.</p> <p>Серуенге шығу, балаларды біртіндеп киіндіру, киімдерінің дұрыс киілуін қадағалау, қатармен жүруге дағдыландыру.</p>				

Серуен	<i>Картотека №2</i> Күзгі жапырақтарды бақылау.	<i>Картотека № 3</i> Жәндіктерді бақылау.	<i>Картотека №8</i> «Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»	<i>Картотека №10</i> Торғай мен Қарғаны бақылау.	<i>Картотека № 12</i> Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.
<i>Еңбегі адал жас өрен, серуен кезінде қауіпсіздік ережелерін ескерту және еңбек дағдыларын, экологиялық мәдениетті дамыту</i> Серуен картотекасынан					
Серуен	<i>Картотека №2</i> Күзгі жапырақтарды бақылау. <i>Ұлттық ойын-ұлт қазынсы</i> <i>«Тақия тастамақ»</i>	<i>Картотека № 3</i> Жәндіктерді бақылау.	<i>Картотека №8</i> «Жылы жаққа қайтқан құстарды бақылау»	<i>Картотека №10</i> Торғай мен Қарғаны бақылау. <i>Ұлттық ойын-ұлт қазынсы</i> <i>«Ұшты-ұшты»</i>	<i>Картотека № 12</i> Ағаштардан желмен ұшып түсіп жатқан жапырақтарды бақылау.
<i>Еңбегі адал жас өрен, серуен кезінде еңбек дағдыларын, экологиялық мәдениетті дамыту</i> Таңғы серуенді бекіту.					
Балалардың үйге қайтуы	<i>Өнегелі-15 минут. Қауіпсіздік ережесі - ата-анамен бала өмірінің қауіпсіздігі туралы әңгіме жүргізу.</i>				
	<i>Ата –аналармен балалардың тазалықтары жайлы әңгімелесу.</i>	<i>Ата-аналарға балабақшаға төлейтін төлем ақысын уақытылы керектігін ескерту.</i>	<i>Ата-анамен балаларының тамақтануы жайында кеңесу беру.</i>	<i>Ата –аналармен балалары туралы әңгімелесу.</i>	<i>Ата-аналарға балалардың жеке бас гигиенасына назар аудару керектігін ескерту.Балалардың тәрбиешіден сұранып үйге қайтуы.</i>